

katedra

ŠTEVILKA 3

MARIBOR

DECEMBER

Pred konferenco Zveze študentov

In na tej konferenci bodo študentje razpravljali (to je naša želja). Razpravljanje je pri nas moda, ki ne zastari (morebiti da zastari način razpravljanja) in razpravljamo o vsem; o kmetijstvu, o nerentabilnih tovarnah, o predsedniku občine, o sistemu šolstva, ne zmanjka nam stvari, o katerih bi ne mogli razpravljati.

TODA, kako razpravljati?

Razpravljanje se pri nas vse bolj razvija, (posebno po nekaterih razburljivih dogodkih) in obenem ostaja na ravni zakotništva, saj je beseda brez akcije kakor konj brez sedla, čeprav beseda ni konj.

Tako razpravljamo tudi v Zvezi študentov, na višjem nivoju, na višjih vodstvih. Razpravljamo tudi v Katedri. Naletimo na številne probleme, o njih razpravljamo in jih potem pozabimo. Zdi se, da je geslo konferenc: **ZIVELE RAZPRAVE!**

Tudi na naši konferenci se bomo srečali s problemi, o katerih razpravljamo že precej časa (vsaj v nekaterih odborih ZS) in kateri so življenjskega pomena za študente; sistem štipendiranja, prehrana, nast-

nitev, spremembe v sistemu šolstva in njegovem financiranju, zaposlovanje diplomantov in podobno. In plodovi teh forumskih razprav? Jalovi!

Dokler ne bodo vsi študentje razpravljali o teh problemih, dokler si ne bodo vsi študentje postavili svojih stališč, dokler ne bodo vsi študentje zahtevali rešitev teh problemov, tako dolgo se bomo vrteli v začaranem krogu besed, samih besed. Vse pa bo ostalo tako, kakor je bilo, bolje rečeno ostali bodo problemi.

ZATO morajo organizacije Zveze študentov po šolah izbrati delegate za konference, ki bodo razpravljali, ki bodo imeli jasno izdelana stališča in mnenja, ki bodo zahtevali rešitve in takojšnjo akcijo vseh, saj so ti problemi stvar vseh študentov.

NE SMEMO tudi letos dopustiti, da bo konferenca prešla brez jasno začrtanih smernic, ki bodo zagotovile akcijo ZS, ki bodo spodbudile vse študente, da se prično boriti za rešitve navedenih problemov.

Problemi se ne morejo reševati sami, ne moremo pričakovati, da jih bodo reševali samo najrazličnejši forumi, pričeti jih moramo reševati sami in vsí, šele potem bomo uspeli.

Študentski globus

KONGO

Tretji kongres splošne Zveze kongoskih študentov, ki se ni mogel izvršiti zaradi vladne opozicije v letih 1964 in 1965, je bil letos v oktobru v Kinshasi. Delegati so se, skupaj s tistimi iz prekomorskih sekcij UGEC, bavili s proučevanjem »pogojev za popolno ekonomsko neodvisnost Konga«; ena prvih resolucij je izrazila njihovo »močno željo, da bi Kongo postal socialistična država«. V nasprotju s politiko prejšnje vlade je general Mobutu pooblastil državni proračun, da krije del stroškov in dal konferenci svoj uradni blagoslov.

HONG KONG

Izmed 1.258 študentov, ki so opravili sprejemni izpit za hongkongsko univerzo, se jih bo lahko vpisalo samo 555 zaradi tega, ker ni nobene možnosti za nastanitev. Trije koledži, ki sestavljajo kitajsko univerzo Hong Kong, bodo prav tako sprejeli samo 450 študentov. Letos je delalo sprejemni izpit skupno 2.183 študentov, največ iz kitajskih višjih šol.

PRVO BRUCOVANJE

Posnetek na prvi strani je delo našega fotoreporterja Daneta Zerdonerja. Posnel ga je na letošnjem prvem brucovanju — Krpanovem drču v Rogaški Slatini. Posnetek prikazuje »največji« dogodek večera — drčanje zelene brucke v zrelost.

Na posnetku je viden velik trud biričev, Krpana, ministra Gregorja in drugih prizadetih, če pa je njihov trud bil koristen ali ne, pa bo pokazal čas.

Kaj več lahko čitate o Krpanovem drču na 8. strani.

IZDAJA ZVEZA ŠTUDENTOV JUGOSLAVIJE, ODBOR VISOKOŠOLSkih ZAVODOV V MARIBORU

LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR:
OLGA ČERIČ, MARTIN PRAŠNICKI, ANTON DODLEK, BOJAN KAVČIČ, TONE PARTLIČ IN SLAVKO PUKL
 GLAVNI IN ODGOVORNI UREDNIK:
SLAVKO PUKL
 SEKRETAR UREDNIŠTVA:
ERVIN HARTMAN
 UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
 SLOVENSKA 5 TELEFON 22 004
 ČENA IZVODA 50 PAR NENAROČENIH ROKOPISOV IN SLIK NE VRAČAMO
 TISK: ČASOPISNO PODJETJE MARIBORSKI TISK
 METERJA:
FRANČ KOLARIČ
FRANČ UNGER

MOTO KONFERENCE ZŠ NA PEDAGOŠKI AKADEMIJI:

Ne študij, ampak prehrana

Simbol celotne konference sta bila dva velika plakata, ki sta ponazarjala glavno temo konference: problem študentske prehrane v Mariboru. Izredno suh študent, ki v roki obupano drži kos kruha, na drugi strani pa dobro rejen kmet ob polni mizi. Ti dve risbi pa sta bili obenem tudi najsvetlejši točki konference, saj je le-ta bila izredno slabo pripravljena in je bila najčistejši odsev tistega, kar nam predstavlja najhuji problem — pasivnost študentov.

Ze osnova za dobro razpravo — referat predsednika ZŠ na PA Vlada Korosca, je bil slabo sestavljen, čeprav je načel nekaj problemov, ki pa so bili tako slabo obdelani, da so v razpravi našli prav malo odmeva.

Eden izmed osnovnih problemov, navedenih v referatu, je bil problem eksistence študenta ob danih pogojih. Študentje PA so se naslanjali na podatke, ki so jih dobili iz ankete, ki jo je izvedlo združenje mariborskih visoko-

školskih zavodov. Samo dva podatka: 40 odstotkov deklet na PA je podhranjenih in slabokrvnih, vsak drugi študent ima samo en obrok na dan. Na žalost pa ti podatki niso naleteli na prave odmeve v razpravi in so študentje vse pre malo razpravljali o tem vprašanju, ki se jih pravzaprav najbolj tiče. Brez dobre in hitre akcije prizadetih (v našem primeru študentov) ne bomo ničesar dosegli. Referent se je prav tako dotaknil še nekaterih drugih problemov; problem nastanitve študentov (predvsem študentk), o načinu predavanja, ki so suhoparna in bi jih morali predavatelji vsekakor bolj poživiti, organizacije brucovanj itn.

V razpravi sta pravzaprav sodelovala samo dva diskutanta (zraven profesorjev) in eden izmed njih je tudi načel vprašanje financiranja Katedre. Diskutantka je bila mnenja, da uprava šole nikakor ne more dodeliti sredstev, ki so namenjena dejavnosti odbora ZŠ

na šoli, v druge namene, toda odbor ZŠ MVZ in odbor ZŠ na PA sta sklenila, da bosta zadevo raziskala.

Se nekaj zanimivosti s konference: sprejeli niso niti enega formalnega sklepa, čeprav so govorili na primer o tem, da bodo Večeru poslali odprto pismo v zvezi s članki o študentski prehrani, zapisničarka pa je bila izvoljena samo formalno, saj ni pisala zapisnika. Čeprav so študentje PA videli, da je njihov vodilni organ — odbor ZŠ povsem zatajil, so izglasovali razrešnico, izvolili pa so spet stare člane odbora, resnici na ljubo samo del njih, toda večino.

Vsiljuje se mi misel, da s takšnim delom odborov ZŠ po šolah še daleč ne bomo rešili vseh problemov, ki se postavljajo pred nas, toda upajmo, da bo na ostalih šolah drugače.

E. B.

Vtisi iz NDR

Visoka šola za ekonomijo v Berlinu in VEKS sta že pred nekaj leti navezali trdne stike, ki bi naj služili za boljše razumevanje med državama in za napredek na znanstvenem področju. Tako so že v preteklih letih obiskali VEKS profesorji z Visoke šole za ekonomijo v Berlinu in so predavali našim študentom o gospodarskem sistemu v NDR. Prav tako so profesorji VEKS predavali na Visoki šoli za ekonomijo v Berlinu.

Letos sta prvič obe šoli izmenjali tudi študentske delegacije. Tako je bila naša delegacija 14 dni v NDR, kjer je obiskala večja in pomembnejša gospodarska in kulturna središča. Obiskala je med drugimi Berlin, Leipzig, Dresden, Weimar in Karl Marx-Stadt.

Stirinajst dni ni dovolj, da bi človek spoznal neko državo, je pa dovolj, da si lahko ustvari okvirno sliko o njej.

Zanimivost vzhodnonemškega političnega življenja je večstrankarski sistem. Vodilna politična sila je SED (Združena socialistična partija Nemčije), ki v glavnem odloča o zunanji in notranji politiki NDR. V SED je po besedah nemških študentov, ki so obiskali Maribor, večanjnih okrog 25% volilnih upravičencev. Ostale stranke (krščansko-demokratska, nacionalno-demokratska in kmečka stranka) zastopajo interese manjšega števila prebivalstva in zato niso tako pomembne.

Nas kot študente ekonomije so zani-

male predvsem gospodarske težave, s katerimi se srečuje NDR, življenjski standard prebivalstva in materialno stanje študentov. O gospodarskih težavah govorijo v NDR precej, vendar ne tako odkrito in jasno kot pri nas. Največje gospodarske težave jim povzročata velik uvoz surovin, ozko tržišče in pomanjkanje delovne sile. Pomanjkanje delovne sile je tolikšno, da bodo prihodnje leto zaposlili nad 100.000 delavcev iz Madžarske in CSSR, predvsem v poletnih mesecih. Pozabiti pa ne smemo, da je zaposlenih nad 40% žensk.

Gospodarstvo NDR je usmerjeno predvsem na sodelovanje s SZ in z ostalimi socialističnimi državami. Tako odpade nad 40% vse zunanje trgovine NDR na SZ in nadaljnjih 30% na ostale socialistične države.

Življenjski standard v NDR je nekoliko nižji kot naš, čeprav so nam nemški študentje zatirjali, da je produktivnost pri njih višja, kar smo jim pa radi verjeli. Kljub relativno visoki produktivnosti so cene izdelkov v NDR za naše pojme visoke. Naj navedem nekaj primerov: čevlji stanejo okrog 50 NDM, električni štedilnik EM (Maribor) 600 NDM (uradni kurs je 500). Poudariti pa moram, da so najemnine za stanovanja izredno nizke, povprečni osebni dohodek pa znaša približno 500 NDM.

Materialni položaj študentov v NDR je mnogo boljši kot materialni položaj naših študentov. Študente štipendira

država. Štipendijo dobijo vsi študentje, razen tistih, katerih starši imajo izredno visoke dohodka. Povprečna štipendija na Visoki šoli za ekonomijo v Berlinu znaša 200 NDM, posebno marljivo in nadarjeni študenti pa dobijo še dodatek v višini 80-100 NDM. Najemnina za sobo v internatu te šole je 11 NDM, za prehrano pa porabi študent v šolski menzi 140 NDM na mesec.

Opazil pa sem tudi nekaj, česar mi nismo (več) navajeni. Pri tem mislim na številne parole, ki so v vseh mestih in ob vseh cestah. Najbolj razširjene parole so: »Priateljstvo s SZ — poročstvo za zmago«, »Večja produktivnost — boljše življenje« in »Nemčija ne sme več začet z vojno«.

Ko sem nemške študente vprašal, kaj je največja pridobitev v NDR, so mi odgovorili: »Največja pridobitev je, da smo iz ljudi izgnali militarističen duh.« Veliko vlogo v preobrazbi ljudi so prav gotovo igrala ohranjena koncentracijska taborišča, ki so sedaj spremenjena v muzeje. Taborišča so tako postala cilj številnih šolskih ekskurzij, kjer se mladi državljani NDR seznanijo z grozodejstvi, s posledicami nacizma in militarizma.

NDR je mlada država, pa vendar je že doslej dosegla lepe uspehe, tako v notranji kakor tudi v zunanji politiki. Dosedanja in nadaljnja pot NDR je izražena v paroli, ki me je najbolj razveselila: »NDR — domovina socializma in miru!«
 MILAN HRAST

VLADIMIR GAJSEK

Dober dan, gospod MISTER

V imenu 29. novembra in predvsem sodobnih načel našega socializma smo proslavili dan republike v vselem vzdusju. Posebno mladi. Vsekakor je za zabavo med trodnevnimi prazniki (od 27. do 30. novembra) poskrbel Klub mladih, ki je pripravil plese ob zvoku električnih kitar v ritmu beata in ki je organiziral banalizirane, skoraj bedaste kvize. Na teh kvizih oziroma v orstah teh kvizov smo mladi fantje v Mariboru izbrali miss dvorane C in dekleta mistra dvorane C. Oba lepa, čudovito ljubko smehljajoča miljenčka naše dvorane C je Klub mladih za dan republike našimil o svetlobi žarometov in med žvižganjem kakor pravo miss in kakor resničnega mistra. Ona je dobila krono (menda iz lepenke), oblepljeno z delci ogledal — in trak z napisom MISS HALE C. On je dobil cylinder (men-

da prav tako iz lepenke), oblepljen s kosi zrcal, gentlemansko palico in trak MISTRA HALE C. Oba pa sta dobila kot najlepša, oboževanja vredna, režijsko ostopnico, s katero lahko gresta na ose prireditve Kluba mladih brezplačno. Lepo in še enkrat lepo: mladina, izbiraj si svoje mistre in svoje miss! Pojdimo, oblepljeni z ogledalci in v lepenki skoz naš svet, skozi načela o solidarnosti, skozi spomin na žrtve, skozi praznične dni in slavnja dneva republike... kar pojdi v okviru Kluba mladih, medtem ko krvavi Vietnam. Igraj se dobrega strička in bogato tetko. Nočeš? Se ti zdi neokusno? Res, o času samoupravljanja, v slabju 29. novembra je izbiranje miss in mistra nepotrebno, kajti niso mistri in miss, ki gradijo novi svet, marveč tisti, ki za mistre in miss še slišali prav niso. Dasiravno je Klub

mladih lepo organiziral družabne igre, pa so kvizi imeli še eno slabo lastnost: bili so strašno neduhoviti, skoraj paradoksn. To nam dokazujejo na primer vprašanja iz kviza o dnevu republike: na primer vprašanje, kaj slavimo 29. novembra, na primer vprašanje, v kateri republiki leži mesto Jajce, na primer vprašanje, ali je bil Tito na zasedanju AVNOJ, in podobno. Javno je, da so lahko mladinci iz dvorane kljub dodatnim vprašanjem mirnodušno odgovarjali (eden je imel ves čas obegenjaško roko v žepu) na vprašanja. Tudi to se nam zdi neprimerno, za mladino neučinkovito. Gospod Mister, dobri stric, in gospa Miss, dobra tetka, naše mladine ne bosta prevarala s slaboumnostmi. Ostanita raje med nami in se izkažita z delom.

OB PREDLOGU ZAKONA O ŠTIPENDIJAH IN POSOJILIH ZA ŠOLANJE ŠTUDENTOV

ŠE VEDNO BREZ REŠITEV

Pred nedavnim je republiški sekretariat za prosveto in kulturo organiziral sestanek z mariborskimi in ljubljanskimi študenti v zvezi s predlogom novega zakona o štipendijah in posojilih za šolanje študentov in učencev. Doslej je že nekaj časa bila v naši republiki kakor tudi v zvezni zakonodaji vrzel, saj ni bilo zakona, ki bi obravnaval štipendije in posojila in urejal pravne odnose s tem v zvezi. Upali smo, da bomo z novim zakonom lahko uredili skoraj vsa vprašanja štipendiranja in posojil, vendar se je na sestanku pokazalo, da je predlog novega zakona vse premalo konkreten, saj obravnava vsa vprašanja preveč splošno in daje samo nekaj podrobnejših določil, kar pa je premalo za dobro vodenje kadrovske politike v naši republici. Navajamo nekaj točk, za katere menimo, da z novim zakonom še niso urejene ali niso zajete vanj.

1

Se vedno ni zagotovila, da bodo lahko vsi študentje in učenci, ki so pokazali zelo dober uspeh, dobili materialna sredstva za nadaljnji študij. Sicer je v zakonu navedeno, da imajo prednost tisti, ki dosegajo najboljše študijske uspehe, vendar se s tem še vedno nismo izognili raznim zvezam in privilegijem, kjer dobijo tudi tisti s slabimi študijskimi uspehi materialna sredstva za študij. Mariborski in ljubljanski študentje so se postavili na stališče, da je treba takšno zagotovilo čimprej najti, saj je tudi v nekaterih deželah s kapitalistično ureditvijo študentom z najboljšimi učnimi uspehi zagotovljen študij s štipendijami, ki jih v dovoljni meri posreduje država. Vsekakor bo treba čimprej urediti sistem štipendiranja in dajanja posojil, tako da bomo to neizbežno zagotovilo tudi dobili. Gotovo bo pri postavitvi takšnega »zagotovila« sistema precej težav, saj bi se takšen zakon močno vmešaval v samoupravne pravice, toda v interesu družbe je tudi to, da dobe materialna sredstva za študij tisti, ki jih resnično zaslužijo (in potrebujejo).

2

Prav tako zakon ne priznava, da je študij družbeno potrebno delo, za katero je štipendija priznanje in nagrada. Mnenja smo, da bi takšno priznanje zakon vsekakor moral dati,

in posojila, je tudi v tem, da se ta materialna sredstva v gospodarskih organizacijah ne obravnavajo kot investicije v kadre. Sedaj se materialna sredstva za študij črpajo iz sredstev poslovnega sklada gospodarskih organizacij, namesto da bi se, kot osnovni element investicijske politike, črpala iz sredstev poslovnega sklada in tvorila materialne stroške, ki bi naj bili redna postavka v kalkulaciji gospodarskih organizacij. Mariborski in ljubljanski študentje so se postavili na to stališče, ker so bili mnenja, da je za dober razvoj gospodarske organizacije potrebna dobra in-

vesticijska politika. Del te politike pa so tudi sredstva, ki jih podjetja investirajo v nove kadre.

4

Dokaj spotaljiva je zakonska navedba, ki izenačuje štipendijo in posojilo kot enakopravna instrumenta kadrovske politike. Mislimo, da takšnega izenačevanja med tema dvema viroma materialnih dohodkov študentov ne moremo nikakor priznavati. Študentska posojila so bila uvedena kot zavezan instrument, ki bi naj premostil čas med spremembo oskrbovalnega sistema študentov, dokler ne bi lahko postavili enotne štipendijske politike. Tukaj mislimo predvsem na definicijo štipendije, ki bi naj bila nagrada za uspešen študij in je brez obveznosti vračila (če je bil študij uspešno končan). Tako pa ob izenačitvi obeh pojmov ugotovimo, da pravzaprav diskriminiramo študenta, ki je najel posojilo, saj ga leta mora po končanem študiju vrniti, čeprav je ravno tako dobro študiral kot tisti, ki je imel štipendijo. Sicer je v 15. členu predloga zakona navedeno, da gospodarska organizacija lahko delno ali v celoti odpíše posojilo v lastni preloji, z ozirom na posojilojemalčevu delo in študij. Zakon prav tako predpisuje maksimalno obrestno mero v višini 5% za najeto posojilo, ki jo mora posojilojemalec plačati, če ne izpolnjuje pogojev, pod katerimi je posojilo najel. Zdi se nam, da bi bilo zakonsko določilo, ki bi izrecno zahtevalo vrnitev posojila in štipendije, razen v upravičenih primerih, mnogo boljše, zraven pa bi moralo določiti obvezen odpis posojila, seveda po uspehu. Ker bi se tudi štipendije sestajale iz fiksnega in variabilnega dela, bi diskriminacija med štipendijami in posojili bila mnogo manjša.

5

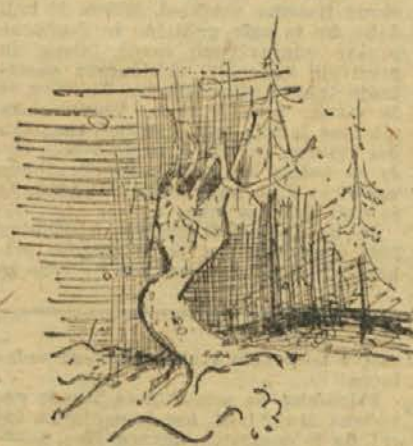
5. člen predloga zakona navaja, da se štipendije in posojila lahko podeljujejo samo na podlagi javnega razpisa. Koristna novost v nadaljnjih členih tega zakona je ta, da ima vsak prošilec pravico pregledati dokumentacijo, na pod-

lagi katere je bila njegova prošnja zavrnjena.

Iz navedenih točk lahko razberemo, da je novi predlog zakona o štipendijah in posojilih za šolanje študentov in učencev vse preveč splošen in ne daje jasne pravne rešitve dobrega sistema izobraževanja. Mariborski in ljubljanski študentje so v zvezi s tem zakonom razpravljali še o nekaterih drugih vprašanjih, ki sicer niso v neposredni zvezi z zakonom, vendar so takšne vrste, da jih bodo morali vsi študentje obravnavati.

Ze leta 1916 smo sprejeli zakon o kadrovske strukturi gospodarskih organizacij, ki predpisuje, da mora vsak novi investicijski elaborat vsebovati tudi investicije v nove kadre. Vsaka na novo ustanovljena gospodarska organizacija bi morala imeti predpisano kadrovske strukturo in oba, kreditojemalec (investitor) in kreditodajalec (banka) bi morala skrbeti za pravilno izvajanje te politike. Ugotovili smo pa, da takšne politike sploh nismo izvajali in tako smo sedaj prišli v položaj, da je iz leta v leto večje število diplomantov visokih šol in fakultet, ki ne morejo dobiti zaposlitve, čeprav je struktura v naših gospodarskih organizacijah (in drugih) takšna, da naravnost kriči po strokovnih močeh. Ta problem lahko začnemo reševati z zakonom, ki ga imamo že dvajset let, samo striktno ga je treba izvajati, to se pravi, če oba partnerja pri novi investiciji ne izpolnita svoje obveznosti, ju je treba predati sodišču.

Tudi sam sistem šolstva je ovira na poti k dobri kadrovske politiki v družbi, saj nam vsako leto izginja velik del »možganov« zaradi tega, ker ni na nobeni stopnji šolstva prisotna selektivna politika, ki bi že od vsega začetka zajemala vse tiste, za katere bi lahko bili gotovi, da bodo po končanem šolanju dali največ od sebe. S takšnim sistemom mislimo predvsem na sisteme, ki so v navadi v ostalih socialističnih državah kakor tudi v nekaterih s kapitalistično ureditvijo. S takšno politiko bi morali pričeti že v osnovni šoli. Mnenja smo, da bi z dobro selektivno politiko lahko tudi ugotovili, koliko materialnih sredstev bo potrebnih za izobrazbo teh »dobrih«, ki smo jih dobili s selekcijo. Vsekakor bo potreben sistem šolstva čimprej prilagoditi

potrebam družbe, ki so posebno po gospodarski reformi mnogo bolj kvalitativne, kot pa so bile.

Kratek povzetek navedenega: čimprej bo treba v naši družbeni ureditvi zagotoviti sredstva za študij »perspektivnim« študentom in učencem, ki jih bomo dobili na podlagi dobre selektivne politike in jih plasirali v zvezi s predpisano kadrovske strukturo gospodarskih organizacij. Študentje mariborskih višjih šol in ljubljanske univerze so zavzeli do teh točk skoraj popolnoma enaka stališča in menimo, da je naše stališče tudi najkoristnejše družbi, ki jo izgrajujemo.

NIKOLA ŠOSTARIČ

Študentski globus

SVEDSKA

Posebna komisija Narodne zveze švedskih študentov je ugotovila, da so švedski študentje v zelo slabi fizični kondiciji v primerjavi z ostalimi prebivalstvom. Komisija je mnenja, da je temu kriva intenzivnost študija in je priporočila, da se poveča število športnih objektov na univerzah. Trenutno pa ni pomanjkanja prostora glavni problem, ampak pomanjkanja telovadnih inštruktorjev.

ZDA

Ameriški študentje bodo v akademskem letu 1966/67 lahko kakor v prejšnjih letih »prisostvovali« rednim lekcijam preko svojih domačih televizorjev. Predavanja, ki jih bodo imeli profesorji Newyorške univerze, bodo obravnavala analizo stila moderne ameriške proze kakor tudi predstavbo problemov in metod filozofije. Ta program »Sunrise Semester« bo prenašala televizija Kumbije ter ga bodo lahko sprejemali v vseh delih ZDA.

JUŽNA AFRIKA

Po 24 letih so zaprli afriško večerno šolo, ki jo je imela Witwatersrandska univerza zaradi zakona Group Areas Act, ki oznanja, da bodo vse afriške šole odstranili iz imenovanih »belih področij«. Letos so zaprli tudi večerno šolo, ki jo je imela univerza v Cape Townu. Predsednik Witowe afriške večerne šole je rekel, da je z zapiranjem nastala velika škoda. »Afriška večerna šola je bila zelo potrebna organizacija zaradi tega, ker je oskrbovala delovne ljudi z odgovarjajočo izobrazbo, ki si je v normalnih pogojih ne morejo pridobiti.«

AVSTRILIJA

Študentska potovalna agencija, organizacija, ki dela brez dobička, je proslavila svojo štiridesetletnico. Njeni cilji so: izboljšati mednarodno razumevanje in sodelovanje, uvrstiti prijateljstvo Avstrije z ostalimi deželami, izboljšati rasno, religiozno in politično strpnost in izboljšati fizično kondicijo mladih z različnimi panogami športa. Njihov program vključuje pohode, plezanje, izlete v kanujih kakor tudi jahanje in smučanje. Za zimsko sezono 1966/67 planirajo najrazličnejše izlete in centre, ki so navedeni v njihovi brošuri Počitnice v Avstriji. Mladi ljudje med 18. in 35. letom lahko izbirajo med 14 smučarskimi centri. Naslov: BSI - A - 1010 Wien, Schreyvogelstrasse 3.

FRANCIJA

Med svojo konferenco v oktobru je francoska Zveza študentov (UNEF) javnost obvestila o svoji nameri, da bo stopila iz podporne službe študentom. Ta odločitev bo pričela veljati 15. decembra, ker želi UNEF pred tem datumom pripraviti »Belo knjigo«, ki bo vsebovala predloge za reorganizacijo štipendijskega sistema. Povrh tega je UNEF odklonila princip zagotovitve finančne pomoči z ozirom na akademski kriterij, ki je delal doslej. Na tiskovni konferenci je predsednik francoske Zveze študentov povedal, da bi po njegovem mnenju morali biti socialni kriteriji glavni faktor.

(Povzeto po Student Mirrorju)

saj celoten razvoj gospodarstva sloni predvsem na dobri kadrovske strukturi posameznih gospodarskih organizacij, kakor seveda tudi ustanov in drugega.

3

Vzrok temu, da še vedno ne moremo zagotoviti dovolj sredstev za štipendije

Razprava o Katedri se dosti suče in usmerja predvsem okoli posameznih člankov in na ta način drobi osnovni narač. Seveda ne gre za vračati polemike tudi v podrobnostih, vendar razgovor, kot je »Katedra o Katedri« zahteva še posebno kompleksno obravnavanje našega študentskega časopisa.

Zdi se mi včasih, da se sredina, v kateri smo, še vedno ni mogla privaditi na to, da bi mladi svet aktivno posegal v dogajanja ter po svojih prepričanjih in močeh javno izražal to, kar čuti in kar smatra, da mora povedati. Brez dvoma Katedra pri večini študentov uživa odobravanje in to je dobro, Vlada pa v Mariboru vzdušje, to smem trditi, v kakršnem naj ne bi ničesar povedali ali storili, če ni bilo povedano ali storjeno že kje zgoraj, ali drugje. Tak strah pred izvirnostjo in bojazen pred posledicami je tako značilna za oportunistem in za naše tako ali tako že priznane kampanje, ko po nekem pravilu smemo govoriti o napakah in nepravilnostih šele potem, ko je kdo

KATEDRA O KATEDRI

DISKUSIJA V OKVIRU BRUCOVskega TEDNA O NAŠEM LISTU

»odzgoraj« tej razpravi nakazal pot in jo blagoslovil.

Niti ni potemtakem čudno, da Katedra, ki skuša ravnati to stanje odpraviti ali ga vsaj ne upošteva, dostikrat naleti na proteste; protestirajo pa navadno ljudje, ki se čutijo prizadeti in ki smatrajo, da študentje ne bi smeli pisati tako strogo, ker so pač še mladi, ker niso preživeli NOV in povojne graditve.

Mnogi tudi pozabljajo, da je to akademska mladina, da o vseh dogodkih razmišlja zelo prizadeto in neumorno raziskuje nepravilnosti. Mlad človek hoče opravičiti svoje

bivanje, zato nerad poslušajo dolge pridige starejših, ki se ponašajo s slavno revolucijo in hočejo mistificirati preteklost, smatrajoč, da nihče nikdar ne bo dosegel česa tako velikega. Mlad človek ne bi rad stal ob strani, zlasti še ne, kadar vidi, da uspavanje s slavno preteklostjo škoduje sedanjosti in prihodnosti. Le sedanjost in pa prihodnost je svet mladine.

Zdaj so tudi časi, ko je potrebno marsikakšno stvar obravnavati drugače.

Najbrž pa ne moremo mimo dejstva, da je posvetovanje o Katedri

pokazalo veliko zanimanje za mariborski študentski tisk, ne samo s strani študentov, marveč tudi profesorjev in drugih družbenih delavcev. Najsi bodo konflikti med generacijami, ali jih ni, najboljši so dialogi med mladimi in starejšimi. Nesporazumi bi se lahko le poglabljali, če ne bi našli sporazumnih rešitev. Pristransko gledanje iz vrst študentov in obratno, da namreč napadamo študentsko delovanje, ne da bi spoznali njihova hotenja bolj podrobno, bi imelo za posledico vrsto novih napadov, ki pa ne vodijo nikamor.

Mariboru je še kako potrebna zdrava mlada sila, ki lahko brez predsodkov in oportunitizma prispeva svoj delež k razvijanju pristnih medčloveških odnosov. Prav bo, če bo to beležila in pospeševala tudi Katedra. Kajti Katedra je kot napredno študentsko glasilo dolžna, da vse probleme obravnava odkrito ter neodvisno in je za svoje delo odgovorna vsemu slovenskemu narodu.

M. Prašnicki

Menim, da ni nič hudega, če lahko vsak študent napiše svoje mnenje v Katedro (kolikor je seveda to v skladu z bon-tonom, razumno podkrepljeno itn. . .). Zdi se mi, da ni na mestu, če se koga za to kliče na odgovornost, ker se s takim postopkom zavira svoboda pisanja. Mislim, da ni na mestu sklicevati v zvezi z vsebino kakšnega članka sestanke, na katerih naj bi se pisec članka »zagovarjal«.

Na tem sestanku čujem, da so funk-

cionarji Zveze študentov polemizirali s piscem članka »Vrela mladost« na nekem sestanku. Prav bi bilo, da bi svoje nasprotno mnenje objavili kot članek v Katedri, ker le borba mnenj v javnosti rodi uspehe. Če bi bilo tako, potem ne bi ljudje v podjetjih — kot je bilo danes rečeno — dejali: »Kakšni študenti pa so to, ki pišejo take članke v svojem časopisu?«

Ponovno ugotavljam to, kar sem ugotovil že lansko leto, da ni v »Katedri-

(svojčas je bilo vsaj nekaj) ne duha ne sluha o športnih zanimivostih. Kar je bila v srednjem veku vera, to je v 20. stoletju šport. Tisoči in tisoči gledalcev komaj čakajo na nedeljo, ko si bodo ogledali to ali ono športno prireditve. Med temi gledalci je v ogromni večini mladina. Katedra pa v ničemer to ne registrira. Ne trdim, da bi morala športna rubrika v Katedri reproducirati vesti iz našega dnevnega časopisa. Morala bi imeti svojo posebnost.

Morala bi prinašati zanimive intervjuje s športniki, s posameznimi študenti glede obvezne telesne vzgoje, ki sta jo v Mariboru uvedli VEKS in višja stomatološka šola, zanimive podatke iz športnega življenja itn. Kaj bi vse morala zajeti ta rubrika, to je vprašanje, ki bi ga moralo rešiti uredništvo. Jaz kaj več ne bom povedal, ker nimam ambicij na mesto urednika športne rubrike Katedre.

V okviru brucovskega tedna so pridelili mariborski študentje v eni izmed predavalnic ekonomsko komercialne višje šole pogovor o svojem listu z geslom katedra o Katedri. Ze od nekdanj se zanimam za delo študentov in njih javno nastopanje (rad prebiram njihove liste Mladino, Tribuno in Katedro), zato sem se udeležil razgovora. Prisostvovali so mu poleg študentov še profesorji in predstavniki mladinskega komiteja ZKS. Razgovor je bil živahen, ploden in demokratičen.

Menim, da je uredništva že kar s

prvimi števkami Katedre znalo pritegniti mlade in odrasle bralce in da je na dobri poti, da postane resnično list študentskega življenja, ko bo odpravilo nekatere napake, ki pa se pojavljajo pri slehernem uredništvu kateregakoli časopisa.

Prigovor z moje strani je bil le-ta, da naj se mladi avtorji člankov kritičnega značaja oziroma recenzenti na umetniškem področju oprimejo bolj študiozno in odgovorno svojega opravila, kadar pišejo o umetnikih ustvarjalcih ali celo o delu umetniških ustanov, in pa s tak-

tom, ki so ga dolžni do ljudi, o katerih pišejo. Naj pišejo podprto z argumenti in ne zgolj po občutku ali celo po simpatijah ali antipatijah (kakor to počenjajo nekateri njihovi starejši vzorniki) — to je najlažja oblika »kritike«, ki pa ima tudi najmanjšo ceno. Naj skušajo že zdaj, ko začenjajo mladi svojo publicistično dejavnost, pisati pošteno, študiozno, poglobljeno in taktčno (toda ne taktično!), kajti to področje je zelo občutljivo in zahtevno. Tako pisanje je seveda veliko težje in zahteva mnogo dela in truda, a se edino izplača. Kajti

pisar, ki bodo pisali v tem smislu, si bodo lahko kljub svoji mladosti pridobili spoštovanje in ugled in s tem bodo seveda koristili tudi svojemu listu in njegovemu ugledu.

Samo to sem imel povedati v tem pogovoru o Katedri, sicer pa sem vesel, da obstaja tudi v Mariboru študentski list, ki se zaveda svojega poslanstva in stremi k resnim in pomembnim ciljem. Na poti k tem ciljem želim uredništvu, njegovim sodelavcem in bralcem vse najboljšee.

Dušan Mevlja

Zdi se mi, da večina mariborskih študentov sploh ne ve, kolikšno pridobitev zanje pomeni Katedra. Le tako si lahko razlagam, zakaj je krog sodelavcev tako ozek in imam ob vsaki novi številki občutek, da se srečujem s samimi starimi znanci. Majhna transfuzija sveže krvi bi tu predstavljala le osvoboditev, ne pa zamenjavo številčno nekoliko šibke ekipe. Sicer se bo treba pa tudi na to pripravljati, kajti sedaj bi odhod vsakega sodelavca povzročil občutno praznino.

Nikakor pa se ni maloštevilčnost odražala v malodušnosti ali slabokrvnosti.

Bojevitja je bila in je še ekipa okrog Katedre vseskozi. Morda je tudi doba, ko iz naše politične in družbene prakse odpravljamo razne tabuje in preživele koncepte, naklonjena nastajanju takega razpoloženja. Kakršen je že vzrok, prav je tako. Visokošolska mladina je bila vselej najbolj razgiban del vsakega naroda, v prvih vrstah boja za boljše in pravičnejše družbeno ureditev. Zato nam mora biti všeč, če je tudi Katedra taka.

Je pa večina družbenih konfliktov bolj zamotana, kot je to mogoče prikazati le z diferenciranjem na črno in

belo, staro in mlado generacijo, komandanta in posadko; za globlje dojetje teh problemov so potrebne večje življenjske izkušnje, predvsem pa bolj skrbno in analitično raziskovanje problemov. Naj mi tovariši pri Katedri ne zamerijo, če to v mnogih njihovih člankih pogrešam. Poleg bele in črne barve pozna življenje še vse vmesne odtenke; v vsaki generaciji imamo in bomo imeli dobre in slabe ljudi; cilj razvoja naše družbe nam je jasen, mnogo bolj so nejasne poti, ki vodijo do nje. Doba, v kateri se nahajamo, ni le doba gospodarske reforme, prehoda iz

kvantitete v kvaliteto si ne želimo le na delovnih mestih, ampak z enako zavzetostjo tudi v našem političnem življenju. Od tega, kako bomo uspeli, zavisi naš skupni jutrišnji dan.

Na koncu dve misli v razmišljanje. Če rušimo zastarelo, moramo istočasno graditi novo, sicer se nam lahko zgodi, da ostanemo med samimi ruševinami. Poleg točne diagnoze potrebujemo še zdravlilo, sicer nam bolnik kljub točni diagnozi lahko umre. V današnji dobi moramo biti vsi graditelji in zdravniki, ne pa samo bolj ali manj kritični opazovalci.

Tine Zorič

Nekateri so napadali uvodnik Martina Prašnickega v prvi številki Katedre; najbolj so očitati generaliziranje, v katerem baje deli Prašnicki ljudi na stare in mlade in hoče z zaslužnimi starimi funkcionarji v podjetjih to drugod pomesti. Taka interpretacija je mogoča le zato, ker so iztrgali kos članka iz konteksta, bili so užaljeni in malo slepi; saj je avtor zapisal, da so tisti, ki se jih njegove besede »ičeje«, redki, a so pa še. Zakaj ne biti povsod objektivni in izpregledati to, kar govori avtorju v prid.

Na očetek, da je v Katedri premalo avtorjev, očetek je mimogrede povedano dovolj upravičeno, lahko odgovorim le to, da sodim, da si uredništvo Katedre prizadeva, da bi pridobilo nove sodelavce, a ustvariti jih ne more. Je pa seveda drugo vprašanje, zakaj čuti tako malo višješolcev potrebo po izpovedovanju svojih misli prek lista. Ured-

ništvo bo veselo vsakega novega sodelavca!

Pripomba, da marsikatera beseda povedana ni več taka, kot je napisana, torej, da je napisana »nevarnejša«, usodnejša, tehtnejša, je seveda resnična. Toda avtorji člankov se ne morejo ozirati na vsakega, kako bo to razumel. To je predvsem stvar bralca in seveda stvar avtorja določenega članka, da jasno piše. Saj se tudi mnogi naši voditelji ne ozirajo preveč na levo in na desno, kaj bodo rekli ti in oni pri nas in v tujini, marveč povedo svoje mnenje jasno in odkrito. Priznajmo, da pri nas najostreje in najbolj odkrito kritizira sam tovariš Tito. Če bi morda podobne besede spregovoril pred njim kdo drug, bi nekateri »vmesni členi« že mislili, da kaj ruši. Sodim, da se lahko in moramo mladi učiti prav na taki brez-kompromisni kritiki brez prevelikega oziranja na levo in desno.

O tem, da so bile zadnje Gajškove pesmi nemoralne, se mi zdi čudno, da se je ob to spotalnik prav komite ZK Maribor in nam poslal nekoliko »bikratsko« pismo, saj vendar izhaja v Mladini, to je prav v glasilu ZM, veliko več cenenihi in »nemoralnih« slik in sestavkov. Tu in tam celo Mladina še zlepa nima take kvalitete kot Katedra. Če se že spotalkamo ob druge, bi veljalo najprej pomesti pred svojimi pragom. Toda sodim, da tiste besede niso preveč kvarile naše »zlate mladine«. Mislim, da skupina okoli Katedre ni negativna, pa najsi jo gledamo politično ali moralno. Sodim celo, da je pozitivna in zato tudi sodelujem z njo.

Seveda obstaja tudi velik problem konstruktivnosti v člankih; očitane nam namreč, da te konstruktivnosti ni. Sam se celo bojim, da je tisto o konstruktivnosti v kritiki problematično, če ne že fraza. Ko je Cankar kritiziral, ni

nihče mislil, da kritizira konstruktivno. Vsaka kritika ruši kaj nepravilnega, je torej tudi destruktivna.

Toda saj je s tem že tudi graditeljska, za tistega pa, ki je prizadet, pa je nujno destruktivna.

Strinjam se s pripombami tovariša profesorja Požarja, da mora imeti vsaka družba svoje ideologije. Jasno. Nadalje se strinjam z njegovim pripombo, da smo zanemarjali šport.

Na upravičene in problematične očitke tovariša Dušana Mevlje o mojem pisanju o gledališču bom odgovoril kdaj drugič.

TONE PARTLIJC

(Razpravo katedre o Katedri bomo nadaljevali v noveletni številki. Vabimo vse bralce, ki se razgovora niso udeležili, da nam pošljejo še kakšne svoje pripombe.)

VLADIMIR GAJSEK:

Poe sia topo gra phica

V razvoju literarno kritičnih interpretacij nastopa vedno odnos med ustvarjanjem literarnih del in med njih vplivom glede na komunikativnost oziroma idejnost v okviru dojemanja taistih del: differentia specifica. Le-to lahko opredelimo najprej kot konvencijo in ji po konvenciji določimo smisel, ki je logično utemeljen po intenciji literarne umetniške stvaritve v zavesti subjekta. Zakaj besede nam služijo samo toliko, kolikor morejo po osnovnih elementih, to je črkah, zvezanih v semantični pomen, izraziti svet. To pomeni, da izkustveni svet, ki ga živimo, opredelimo prek izkustva v čut. Zakaj v cerebralnem sistemu najdemo eno samo zavest. Čut, ki je zaobsežen v zavesti, pa je predvsem duševni organ in se kaže prek pod-zavesti v zavest; prav zato čutov besede ne dokazujejo, marveč jih samo izpovedujejo, pri-povedujejo, izrazijo.

Zato lahko govorimo tudi o poetiki besede kot take. V poetiki besede kot besede je skrita tudi biti, po kateri se sprašujemo, odkar smo ljudje. Mislim, da ni le grška miselnost tista, ki smo jo podedovali in transponirali v našo zavest kot evropsko, marveč se kažejo v besedi pra-izvori človeškega, izvori zavesti in artikulacija razumskega. Zakaj izkustveni svet je del nas samih, in mi sami smo v sintetičnih zaporedjih identitet tega sveta z nami. Torej se za izkustvenim svetom skriva jaz, moja zavest in moja podzavest, kar mi dokazujejo akti zavesti, asociacije, funkcija sinteze apriornih postopkov mišljenja, in tako dalje. Nikakor pa differentia specifica ne more obstajati kot substanca literarne umetnine. Pomeni nam esenco literarne umetnine. Esenco določamo pojmovno. Esenca nam kaže bistvo. Med bistvom in pojmovnostjo je relacija zavesti atributno osvetljena po imanentnih aktih zavesti in po spoznavnem aktu. Prav spoznavni akt pa je VSAKOMUR lasten.

Poetika besede kot besede se torej deducira po imanentnih aktih zavesti in po spoznavnem aktu v ontološko ne-zaključeno odprtost: beseda, ki jo pre-poznamo in osmislimo, ni izčrpana v svoji predmetni biti, marveč poseduje elementarnost, nepredmetno BISTVO po sebi. Oboje nosimo v naši zavesti prek spoznavnega akta ki pušča besedo prepuščeno samo sebi in re-producira, ko sprejema, in prek imanentnega akta zavesti, ki nam je vrojen po konvenciji.

Prav ob tem pa nastane bistveno vprašanje, kako sploh konvencija je, kako se kaže in kako jo dokažemo. Ob tem se prav pokaže differentia specifica. Danost konvencije je vrojena in med akti zavestnega in ne-zavestnega sveta se skrivajo odpori medsebojnih učinkov, ki jih lahko prepoznavamo in razumsko rečemo, da je to naš izkustveni, tako imenovani realni svet. Konvencija po sebi pa je danost vrojenosti vseh aktov zavesti, zakaj vsi akti zavesti pomenijo odkrivanje, pomenijo vpraševanje vprašljivega. Zakaj vrojenost je differentia specifica te danosti in te takodanosti.

Omenili smo, da se differentia specifica po-kaže. Če se po-kaže, ima svoj pomen, ki ga transponira po svoji pomenskosti v naš izkustveni svet. Naš izkustveni svet je torej samo tisto, kar je ostalo kot

preostanek tistega, kar je preostalo prek differentie specificae v celoti po aktih zavesti.

In kako konvencijo dokažemo? Ena izmed neštetihi možnosti je literarno kritična interpretacija, ki nam pomeni v odnosu bistva do biti differentio specifico.

Takšna relacija je zatorej atributno dana v naši zavesti po njej lastnih, to je imanentnih aktih. Takšna relacija je zatorej kot odsev atributnega prikazana iz naše zavesti po spoznavnem aktu.

Esenca, ki nam kaže bistvo, je zatorej tudi samo en izmed ključnih elementov, ki ji pravijo fenomenologi intentio recta, a bit, eno izmed temeljnih protislovij, ki mu pravimo fenomenologi intentio obliqua. Seveda pa prav s tem problemom ne zapiramo. Esenca še ni bistvo, esenca za-se, ločena od predmetnosti je bistvo. Intentio recta. Bit je dana vedno samo zase in bit je sama zase ne-razumljiva, marveč je samo dojemljiva v odkrivanju prek bistva. Intentio obliqua. Bistvo in bit pomenita sovpadanje v nespoznavnosti predmetnosti z razumom. Bistvo in bit sovpadata v izkustvenem svetu s čutnim in čutno v zavesti določata. Bit in bistvo se v izviru zavesti kažeta v izviru govora, in pisanja pismenk. Bistvo in bit izvirata torej iz pod-zavesti, kažeta pa se v zavestno-čutnem-spoznavnem in na relaciji danosti izkustvenega sveta in predmetnosti. Samo prek bistva smo bit. V izkustvenem svetu. V ne-izkustvenem svetu smo brez bistva ne-bit. V ne-bitu, v tem, da nismo, smo v prihodnosti, zakaj bistvo in bit, ki izvirata iz podzavesti, v poetiki besede za-se in pisanju pismenk, da bi označili izkustveni svet, nastopi ovira, ki obdaja bistvo in bit v pismenkah in govoru. Torej se bistvo in bit v pismenkah in govoru kažeta na poseben način in označujeta zavestno bit in bistvo.

Zavest pa je samo ena. Samo ena zavest pa je sama v sebi in v enem. Zavest se oglašuje iz podzavesti po več-značnosti in vendar se zlije v eno. V podzavesti ni enega, marveč je mnogotero in mnogoznačno. Zavest pa kljub temu ni celota, ker se sama v sebi dopolnjuje. Ni celota, dasiravno je v enem. Ta celota in to v enem, pa nas privedejo le do bistva zavestnega, nikakor pa ne do biti posebnega, specialnega, v našem primeru literarno kritičnega. Zato ostajamo v ne-bitu in nosimo v zavesti, ki iz-haja iz podzavesti, kralj prihodnosti. V ne-bitu pa ne moremo biti, zakaj nismo, in ker ne moremo biti, smo izven-bitu in gledamo bit kot izven-bit, ki pa seveda ni ne-bit. Zakaj možnost bitvanja je v biti, ki je izven-bit, nikakor pa ne v ne-bitu zavestnega. V izkustvenem svetu, v katerem se kažemo kot bit, je torej bistvo izven-bitu zavestnega. Je torej tisto, prek česar smo in kar smo, v čemer bomo. Tako je izven-bit ob nas kot to-bit: to-bit, kar je dano, kar živimo in je izkustveni svet, kar nosimo v cerebralnem sistemu kot eno samo zavest, je čutno. Čutno je, zakaj določeno je po petih čutih: po tipu, vonju, okusu, vidu, sluhu. To določeno je torej tipanje, vonjanje, okušanje, gledanje (videnje) in poslušanje. Vse je v enem, toda ni celota, zakaj vse se strne v navidezno celoto. To-bit je v-enem in nosi v sebi protislovje izven-bitu, kar pomeni možnost bitvanja v biti zavestnega.

Čuta, ki je duševni organ, ne moremo miselno izločiti, marveč lahko izločimo samo njegovo določilo in atributnost. Zakaj čut ni misel-čut, in čut ni misel in ne more čut biti misel, in misel ne more postati čut. V tem lahko vidimo spontanost transcendentnih aktov zavesti. Vendar imata čut in misel skupni smisel izkustvenega sveta. Pet čutov, pet oznak. Zavest ni nič drugega kakor čisti, absolutni miselno-čutni proces. Zavest noče biti nič drugega, zavest se kaže zato prek konvencije, ki ji pravimo zavedanje. Zavedanje je miselno-čutno. Ljudje pa bi se radi tega miselno čutnega-zavestnega otrsli. Zato silimo v pod-zavest. Ljudje se vračamo z govorom v prazvir nas samih, odkrivamo bit v izven-bitu zavestnega. Sprašujemo se izven-bitu, da bi dobili odgovor bitu, kar smo to-bit! in kar bomo ne-bit! iz tega, kar smo iz to-bitu! In v vpraševanju se ustavljamo in si narekujemo differentio specifico.

II

Bistvo literarno kritične interpretacije se kaže v možnosti interpretacije literature po kritiki. Literatura nam ostane torej še kot neodkrita bit, ki jo bomo po bistvu spoznali. Kaj pa odkrijemo v odkrivanju literature — črke? Kaj pa je bit, ki pomeni črko? To, da nismo, in to, da se odkrivamo v izpovedi, pripovedi in izražanju po črki.

Črka je znak in osnovni čitveni element, ki ima svojo prepoznavno obliko in po svoji oblikovnosti v odnosu do naše konvencije z izkustvenim svetom svoj pomen. Potem rečemo, da je pomen te črke tisto, kar smo črki po atributu-umu določili in si prilastili. Potem izvajamo, da je atributnost uma v črki, ki je nastala po konvenciji in se nenehno kot konvencija ustvarja, v pomenu tega znaka (bodisi glasovnega ali vizualnega ali motoričnega) tista esenca, ki je bistvo zavestnega. V nenehnosti porajanja tega znaka, črke, pa je njena konvencija v naši zavesti zaradi svojega pomena več-smiselna. Toda literatura, ki jo odkrivamo vedno znova, je pot, ki jo beremo, drugače smo pa, kadar je ne beremo, kadar ne hodimo po zarisani poti črk. Pota črk in črke same ne pridejo do veljave, dokler jih MI ne beremo, dokler jih ne razbiramo, jih v zavesti opredelimo miselno-čutno v smiselnosti tega čutno-miselnega. Elementi črk imajo torej svoje zakonitosti v naši zavesti. In vendar je njihova idejnost enoznačna oziroma samo v enem, zakaj naša zavest je samo ena. V vsakem subjektu zaživi poetika črke, poetika zakonitosti črk (to je besed), toda subjekt jih presliši.

Kajti ko bi subjekt lahko nekaj slišal in ne bi tega preslišal, bi bil brez cerebralnega sistema.

Pojav črka-znak se kaže v mnogoterih odgovarjanjih. Vsa odgovarjanja pa so kritična, zakaj kažejo se po komunikativnosti. Ne bi bilo odgovarjanja, ko bi ne bilo vpraševanja.

TA ESEJ SEM NAPISAL KOT OBROBNI ZAPIS K NAJMLAJŠI SODOBNI SLOVENSKI POEZIJI. PREDVSEM SKUSA PRIKAZATI TA ESEJ SVETOVNO NAZORSKI, FENOMENOLOSKI ZAPIS V INTERPRETACIJI LITERARNE KRITIKE. ZATO SEM SE OMEJIL NA PODROČJE RAZISKOVANJA OSNOVNIH ELEMENTOV SODOBNE POETIKE, KI BI NAJ RAZVRSTILA VPRAŠANJA O POMENU IN NAMENU IZVIRNOSTI NASEGA SVETA, IN KASNEJE, KI BI Z JASNO IN OSTRO ČRTO ZARISALA ŽIVLJENJE V OKVIRU NEMOGOCIH KONSTRUKCIJ POETICNEGA NOVEGA SNOVANJA. ZATOREJ JE TA ESEJ NEKAKSEN UVOD IN OSNOVA ZA SODOBNO SLOVENSKO, KRITIČNO INTERPRETACIJO LITERARNIH UMETNIN.

gledališče

Vreden, a nezapažen gledališki dogodek

Sredi novembra je bil v Mariboru v gosteh beograjski študentski TEATAR LEVO. Gostje so nam predstavili dve deli: Murray Schisgal: LBEZEN (Luv — popačenka za Love) in Harold Pinter Brez pogovora. Osrednji del večera je redkim gledalcem vsekakor predstavljala Schisgalova bulvarka (ali groteska, ali komedija), zaradi večje komunikativnosti, humorja, dasi dasi je bila igra tudi nekoliko predolga. Morda se avtorju še zmeraj vidi, da je začel svojo pot kot avtor zelo uspele enodejanske Tiger, ki so jo uprizorjali v Ljubljani (Študentsko gledališče). Torej ta avtor ni neznan slovenski publiki (mariborski že); zakaj v Ljubljani je Mesino gledališče igralo tudi njegovo malo satirično, malo groteskno bulvarko o zlorabljenem izrazu — ljubezen — love, ki smo ji bili priča tudi sedaj v Mariboru.

Tekstovno pa je večje pozornosti vsekakor vredna Pinterjeva «antidrama» Brez pogovora. Mislim, da je bilo to prvo naše srečanje s tem dramatikom, ki je žal ostalo premalo zapazeno. Zato naj bodo te vrstice namenjene predvsem tisti igri, njenemu avtorju in beograjski predstavi te enodejanske.

Najprej nekaj besed o študentskem gledališču TEATAR LEVO. To je pravzaprav sekcija kulturno prosvetnega društva I. L. Ribar, ki ima bogato tradicijo, saj je nastalo že leta 1914. Iz njenega dramskega «sektorja» se je v letih izoblikovalo moderno gledališče mladih. Nekaj let je v okviru tega društva deloval satirični kabaret MOSQUITO (Moskito — Komarac). Lanl pa je začel delovati Teatar Levo, ki nudi sedaj stalen repertoar. Teatar Levo ima svoje prostore (60 sedežev) v kletih društva I. L. Ribar in posreduje svoje predstave predvsem mladi publiki dvakrat na teden. Gledališče je v tem res kratkem času doseglo

zavidljive uspehe in je že nastopilo na letošnjem festivalu študentskih gledališč v Erlangenu in v Zagrebu. Prav v Zagrebu je doseglo tudi nekaj pohval in celo nagrado (za režijo Lbezen). Trenutno ima na sporedu naslednje satirične tekste: Slobodan Perović: 1600 želv na sončnem nebu Andaluzije, (to je tekst mladega, sodobnega beograjskega pisca, pisan v stilu vandevilla, stkan z elementi glasbe). Zabava Slavomira Mrožka in obe omenjeni deli, ki so ju predstavili v Mariboru (Pinter Brez pogovora in Schisgal Lbezen). Teatar vodi Jovan Ristić.

In kdo je avtor enodejanske Brez pogovora Harold Pinter? Nekaj najbolj skopih podatkov rojen 1930 v Londonu, od 1949 dramski igralec, in sicer pomemben igralec, od 1957 po prvi igri The Room (Soba) poleg Osborna najpomembnejši sodobni angleški dramatik. Vendar je pred prvo dramo napisal že veliko poezije, proze, raznih monologov in. Tudi pravi, da je kljub «gledališkemu poklicu» videl in spoznal malo dram. Tej prvi in uspešni igri so sledile še številne druge (največ piše pravzaprav za televizijo): še The Dumb Waiter (Nemo čakanje ali Brez pogovora), ki smo jo gledali, dalje še The Birthday Party (Zabava

na rajstni dan — to njegovo igro je v eni prejšnjih sezon obljubljala gledališče v Celju, a jo je iz nepojasnjenih vzrokov umaknilo). The Caretaker (Oskrbnik), A Night Out (Iz noči) in ena zadnjih dram, ki je sedaj na repertoarju Aldwrycha The Homecoming (Prilid domov). Videli smo eno njegovih »zgodnjih« del, če smemo tako reči. Kadar za morajo literarni učitelji-kam opredeliti, so vedno v večji zagati; saj ga ne morejo enostavno priključiti skupini «angry young men» — jezljivih mladih mož (dramatikov) kot so John Osborne, Bernard Kops, Harold Wesker in John Arden (igar dela prav sedaj zelo uspeva v New Yorku). Pinter je presvojtvena osebnost. Bolj ga primerjajo z Beckettom in Ionescom (predvsem s prvimi), govore o njegovi «realistični in naturalistični poeziji» v dramji (čisto drugače od poezije v dramah Elliota ali Fryja). Govore o njegovih dvoimih v absolutno resnico in v resnice sploh, o priljubljenosti prispodobne sobe in o čestih osebah židovskega porekla (tudi sam je Žid), dalje o njegovem zamočanju motivov v dramji itd. Vsekakor svojstvena osebnost!

Brez pogovora je enodejanka, ki jo kritiki imenujejo «comedy of menace» — komedija grožnje, komedija grozljivosti. Dva najeta morilca čakata nadaljnjih navodil v kletni spalnici; medtem se pogovarjata o sportu, o gramatičnih pravilnostih in nepravilnostih (ali se reče: priži plinski štedilnik ali priži plin), torej o nesmiselnih rečeh; ko začne njun nemi «instruktor» dajati navodila, najprej zahteva, da mu dasta vse, kar imata, potem pa naroči, naj skuha čaj. Ko Gas priže ogenj, dobi Ben sporočilo, da mora ubiti tovariša «po znani metodi»; stojija si nasproti. Gas dvigne roke in zavesa počasi pada. Tako! Toliko in nič več! Nobenih motivov, nobenih razlag. Le morda nekoliko šokiranja. Kača grozljiva ironija, da se v tej igri treteta »zgrožena« morilca ob nemem zapovedniku, ko so se vendar do sedaj pred njima tresli ljudje od gove. Običajne predstave so postavljenae na glavo, ali pa stoje na nogah v Pinterjevem svetu. In ali ni spet v tem primeru varnost in grozljivost sobe prispodobna varnosti in ogroženosti človeka v svetu. Groza prihaja nekje od zunaj, izven sobe. Sicer pa po prvem gledanju tako ne moreš reči, da si lahko spoznal to imenitno dramo, ali kdor hoče — antidramo! Tudi ne gre Pinterja za enačbo 2 + 2 = 4, marveč 2 + 2 = X.

Gostje so nam to dramo predstavili predvsem dovolj inteligentno, s poslušam za to vrsto dramatike. Režiral je Zarko Rudičev; poskrbel je za primeren tempo, zvočne učinke (morda je nekoliko prehrupna glasba), učinkovito mizansceno. Tudi govorni del predstave je po forsiranju, erescendu in deerescendu usrežalj, mogoče bi lahko zameril igralcema nerazločnost (za nas Slovence) v dikciji. Začetek predstave je pravo doživetje! V zahtevnih vlogah sta nastopila Aca Slojanović in Voja Miletić. scena je bila delo Miodraga Bajčića in kostumi Tatjana Konevske.

Za amaterje več kot povprečna predstava, torej gledališko vredna. Predvsem pa je vredna kot besedna umetnina, saj je bilo, če se ne motim, to prvo srečanje iz oči v oči s Pinterjem v Sloveniji, vsaj v Mariboru. Zal pa ni bila dvorana JLA najbolj primerna za uprizoritev (nameščeni zvočniki, luči, premajhen oder). In drugo nadse nenavadno dejstvo je bilo — maloštevilno občinstvo. Kar nenavadno je, da se je tako malo študentov oddaljilo ogledati si to vredno dramo. Ob usmeritvi mariborskega gledališča, ki mora zaradi publike in finančne močne »upoštovati razmere« in si ne more privoščiti takih eksperimentov, je naše čudno, da je ostala mladina (Študentska, prosim!) indiferentna.

Kljub temu bi bilo prav, če bi odbor Zveze študentov še kdaj povabil te ali podobno dramsko skupino.

STONE PARTLIČ

Študentje in gledališče

V stari Jugoslaviji mariborski študentje nismo imeli svojih gledaliških abonmajev, kakor jih imajo današnji študentje, ki vidijo skoraj vse operne in dramske predstave v sezoni. Imeli smo samo svoje dijaško stojišče, pa se tistega si ni mogel vsak privoščiti, ker mu starši še za stojišče niso mogli dati denarja. Sam sem imel k sreči dobrega znanca, biljeterja Voduška, ki je danes v pokoju, in ta me je mnogokrat spustil zastoj v gledališče. Čeprav nismo imeli svojih abonmajev pa smo vseno na svojem stojišču večkrat prav revolucionarno izražali svoje mnenje o tem ali o onem gledališkem delu, znali pa smo tudi veherentno odobravati in priznavati dramatično in izvajalec, če so nas znali navdušiti.

Današnja mladina si je pridobila že večje pravice: gledališče je postalo zakoniti del njene izobrazbe in njene življenja, danes ni potisnjena samo na stojišče, danes je njen ves avditorij in ves repertoar. In prav je tako.

V mojih časih smo sicer javno povedali mnenje o posamezni predstavi, nismo pa imeli vpliva na celoten repertoar. Ničče nas ni vpraševal, kaj mislimo o repertoarju, ali smo z njim zadovoljni in ali imamo kakšne predloge za njegovo spremembo ali dopolnitev. Danes študentje že vplivajo na repertoar: v anketah in svojih listih. In to je prav. Grejajo le v enem: hočejo imeti sestavljen ves repertoar samo iz najmodernejših in najavangardnejših del. Toda tega si ne žel večina študentov, temveč le njih naprednejši, intelektualni razvitejši del. In tudi to je prav.

Zdaj pa moramo preiti k življenjski praksi: Slovensko narodno gledališče v Mariboru, ki ima tako in tako občinstvo (študentje so v tem občinstvu samo del), tako in tako dotacija, tak in tak ansambel, žal ne more v celoti ugoditi željam naprednega dela študentov, kajti če bi mu ugodilo in uprizorilo v sezoni samo hipermoderna dela absurde in podobne dramatične, bi izgubilo skoraj vse drugo občinstvo, ki taki dramatični resnično ni naklonjeno in ne čuti zanj potrebe. Saj še celo med študenti ni posebnega zanimanja zanj. O tem sem se prepričal, ko sem pred leti sestavljal javno anketo o repertoarju in se je velika večina štu-

dentov izrekla za klasičen repertoar tako v dramji kakor tudi v operi.

Pa tudi tisti del študentov, ki čuti potrebo zgolj po najmoderneji dramatični; ali ne bi bil opeharjen, ko bi v svojem hoteanju prezrl vsa dramska dela preteklosti, oziroma jih sploh ne bi hotel spoznati? Ali ne bi bila tudi njegova izobrazba izredno pomanjkljiva in neharmonična? In potem listo prav zanimivo vprašanje: kaj je sploh sodobno in kaj je moderno? Naj mi oprostijo moderni in sodobni slovenski dramatik, zame je še vedno najsoodnejši in najmodernejši dramatik Ivan Cankar. In po moje ga še nihče ni dosegel, kaj sele presegel.

Ampak, da se razumemo: nisem proti moderni dramatični. Sem pa za dojemanje dramatične, za njeno konsumiranje pri študentih v harmonično razvojnem smislu: spoznaj najprej vse domače in svetovne klasike, potlej se postopoma seznanjaj z avtorji najrazličnejših izmov do najekstremnejših in najmodernejših (a ne samo po obliki, predvsem po vsebini!).

V situaciji, v kakršni je slovensko narodno gledališče v Mariboru ne more (mišljena je drama) v okviru sezonskega repertoarja (6 del) privoščiti več kot eno tako delo, ki si ga želi nadpredni del mladine.

Ker pa je želja verjetno hušja, predlagam, da si jo najvnetejši pristaši ekstremlne dramatične gasijo z lastno pomočjo: pri tem jim lahko pomaga njihovo Študentsko gledališče, ki je že lepo začel in precej obetalo, pa je nenadoma ugasnilo. To gledališče bi lahko vsaj enkrat na leto uprizorilo po eno delo po njih okusu in potrebah. Mariborsko gledališče jim bo pri tem pomagalo z režiserjem, s kostumi in rekviziti, zato ni nobenega zadržka. In to bi bila v dami situaciji najboljša in najraznejša rešitev.

Sploh bi bilo potrebno več pristrčne povezave med študenti in gledališčem. Tudi v organizacijskem pogledu: ne bi bilo napak, ko bi osnovali povezovalni odbor, ki bi skrbel za povezavo med študenti in gledališčem: študenti bi sporočali gledališču svoje želje in potrebe, gledališče pa študentom svoje predloge in potrebe. Po tej poti bi mnogo hitreje prišli do sporazumov kakor po poti medsebojnega nerazumevanja in spopadov. Ko bi gledališče spoznalo, da študentje gojijo živ interes za gledališče, da živijo z njim in da jim gre res za njegov obstanek in razvoj, bi bilo mnogo prej pripravljeno ustreči njih željam in okusu, tako bi študentje imeli mnogo več priložnosti in tudi pravice pri so-oblikovanju repertoarja.

Z geslom: študentje, več ljubezni do gledališča in: gledališče, več pozornosti do študentov bi lahko imeli korist od tega oboji. Le tako, z ustvarjalnim dialogom bi lahko vzpostavili ravnotežje in relaciji študentje—gledališče. Kajti gledališču res ne more biti vseeno, kakšno mnenje imajo o njem študentje, nasprotno: vsako gledališče želi imeti študenta na svoji strani, saj se je že neštokrat izkazalo, da je to njegovo najboljšo in najdragocenejšo občinstvo.

DUSAN MEVLJA

polemika

Spomeniki

POVZETO PO ŠTUDENSKEM LISTU TRIBUNA

Spomeniki so kipi iz različnih snovi ali pa so kosi obklesanega kamna, ki jih postavijo na javni prostor, jih dvakrat ali trikrat na leto okrasijo s cvetjem... in to je tudi vse. Vsak spomenik je v glavnem posvečen preteklosti ali pa umrlim ljudem. Tej poglavitni funkciji se pri nas pridružuje še ena: utilitaristična funkcija. Spomenik naj vzgaja, bodri, opominja, vendar ne v estetskem, temveč v idejnem smislu. To velja predvsem za spomenike v spomin narodnoosvobodilni borbi. Marsikaj spomenik pa je poučen še v drugotnem smislu, ki se mu pravi: nepotrebna investicija.

Zadnji spomenik takšne vrste so v Mariboru postavili, menda pred tremi leti, to je Batičev spomenik Borisu Kidriču.

Prvi ugovor zoper prejšnje trditve je lahko na primer mnenje, ki pravi, kako je vendar sploh možno dvomiti o spomeniku, posvečenem spominu Borisa Kidriča. To mnenje najbrž zastopajo ljudje, ki menijo, da je spomenik, posvečen velikemu človeku, že kar avtomatično veliko kiparsko delo. Tako gledanje omogoča razne spekulacije, ki nimajo z umetnostjo nobene zveze. Ena izmed njih je ta, da spomeniki take vrste niso do tolike mere dostopni kritiki kot ostala «nepolitična» kiparska dela. Zato jih oficijalni umetnostni kritiki ali hvalijo ali pa sploh ne spregovore o njih. Neoficijalni kritik Brace Rotar pa je o tem spomeniku med drugim napisal tudi naslednje vrstice: «V javnosti precej razširjena interpretacija spomenika pravi, da se Kidrič tu dviga nad slovensko zgodovino. Takšne vrste interpretacije z delom nimajo nobene dejanske zveze in so pri kakršnikoli umetnosti odveč. To je deklaracija, ne pa vsebina. (Tribuna, 4. marca 1964, št. 6). Da, to je samo deklaracija, ki apriori zagovarja obravnavao kiparsko delo ne glede na njegovo dejansko vrednost, hkrati pa omogoča nadaljevanje s slabimi in zato nepotrebnimi spomeniki, katerih stvaritelji svojo nesposobnost skrivajo pod etiketo »velike ideje».

Drugi razlog za dvom glede upravičenosti obstoja takšnih grandomanskih spomenikov pa je bolj banalen, vendar je v danšnjem stanju jugoslovenskega gospodarstva izredno pereč. Zsledimo ga z le prejšnji omenjeni kritiki: «Človek ima neohote vris, da je denar za spomenik bil in da ga je bilo treba za vsako ceno porabiti, po drugi strani pa skoraj vse kulturne institucije v istem kraju živitarijo z minimalnimi sredstvi, precej manjšimi, kot so jih porabili za spomenik.»

Marsikomu se bo zdelo obujanje polemike okrog Kidričevega spomenika v Mariboru neaktualno in nesmiselno. Toda vse, ki

tako menijo, moramo razveseliti z novico, ki jo je v piatek, 11. novembra, in v soboto, 12. nov. t. l., objavilo slovensko časopisje. Njen smisel je talet: Žirija sklada za razpis osrednjega spomenika revolucije v Mariboru razglašala nagradence natočaja, ki se ga je udeležilo enaindvajset kandidatov. V soboti številki «Večera», iz katerega povzemamo te novice, pa so objavili fotografijo prvonagrajenega osnutka, ki je delo akademskega kiparja Slavka Tihca in dipl. ing. arch. Branka Kocmuta. Napis pod fotografijo med drugim vsebuje tudi ta dva stavka: «Spomenik bo stal v bližini hotela Slavije in predstavlja prav izvirno rešitev: dve počrtni z reliefi. Kakšna bo velikost človeka v primerjavi s spomenikom, kaže naša fotografija.» («Večera», sobota 12. nov., št. 263), iz nje je razvidno, da bo spomenik, ki je približno štirikrat večji od človeka, meril v valno nekaj manj kot sedem metrov. (Torej bo vsekakor velik spomenik.)

Napis pod fotografijo pa končuje tale napoved, nasvet ali predlog: Prav bi torej bilo, če bi začeli kmalu zbirati sredstva za novi spomenik, posvečen revoluciji. Notica torej vsebuje prav vse, kar naj bi občane Maribora navdušilo za novi spomenik: pohvalno oceno, preprosto tehnično razlago in moralni nauk. Marjaka sa nekaj, kar bi bilo nedvomno najzanimivejše: to je približna vsota, ki jo bodo potrežili za gradnjo spomenika in za ureditev popolnoma neurejenega okolja.

Spomenik bo nedvomno stal in sicer prav tak in v takih dimenzijah, kot sta si ga zamislila projektanta. Nobenega dvoma tudi ni o tem, ali bodo zanj naši dovolj sredstev. Spomenik, posebno spomenik posvečen revoluciji, ni postopje nove boljice, ki ni nikakor posvečen in so mu zaradi tega usahale investicije, tako, da bo potrebna že preizkušena metoda nabiranja denarja za take stvari: samoprispevek ali milodar. Bolnica ni dom političnih organizacij, za cigar luksusno Hiltonovsko zgradbo s stalno notranjo opremo pred časom ni bil potreben noben, vsaj direktni samoprispevek. V bolnici se ne dogajajo tako pomembne stvari, da bi po njihle uvodnike slovenskih časnikov.

V tem odstavku bo morda kdo zasledil nestrpen ali celo odkleantilen odnos ne samo do spomenika revolucije, temveč tudi do revolucije same. Nasprotni takemu mnenju pa postavljam naslednjo tezo: Naša povojna generacija, ki ni sodelovala v revoluciji, ima do nje povsem drugačen odnos, kot generacije, ki so se je neposredno udeležile. Revolucija živi predvsem v preteklosti teh ljudi, te preteklosti pa v nas ni. Zato naša generacija sodi o njej na podlagi sodanjega, današnjega delovanja ljudi, ki so v njej aktivno delovali. Zato tudi ne morem razumeti, kako je mogoče, da naša družba daje spomenikom prednost pred bolnicami, šolami in stanovanji. Mi mladi to doživljamo kot mistifikacijo revolucije, kot neke vrste religiozni odnos do nje. Dozdeva se nam, da nekateri revolucijo enajajo s krščanskim Bogom in da spomin nanje obranjajo v obliki njenega kulta, ki pa nas mladih ne sprejema. Zato smisla revolucije ne bomo doživeli preko nekega spomenika, temveč ga bomo razumeli samo preko ureditvevanja idaj, ki so nekod vodile revolucije. Mednje pa gotovo spada tudi dejanska skup z zdravstvo, šolstvo in stanovanja. Vse dotlej, dokler bodo občani Maribora in okolice prisiljeni odhajati na delo v tujino, dokler nikakor ne bodo mogli najti sredstev za dograditev postojajo nove bolnice, dokler bodo ljudje stanovali v opuščeni h mrtašnicah (beri eno zadnjih številk Tovaršaa), spomenik, posvečen revoluciji, ne bo povečeval revolucije. Priča bo kvječemu na eni strani o zelo laskavem mnenju, ki ga nekateri imajo o naši družbi (posredno tudi sami o sobi kot o njenih najodličnejših predstavnikih), po drugi strani pa bo kazal pravi, nepotvorjeni obraz te družbe. Spomenikov razkoju med teorijo in prakso pa vendar ne bomo postavljali?

Sele so bo dovolj šolskih postopaj, dovolj človeka vrednih stanovanj, ko bo dovolj udobnih bolnic, ko bo dovolj dela za vse naše ljudi, bo spomenik revoluciji resnično spomenik družbi, ki je revolucionarna. Dokler pa razni odnosi v naši družbi ne bodo zadostno urejeni, bodo taki in podobni spomeniki pričali samo o razkolu med teorijo in prakso. Samo o razkolu!

PETER BALOH

KUD Študent

Težave in načrti

Znano in že večkrat potrjeno dejstvo je, da je med študenti mariborskih višjih šol vse premalo zanimanja za kulturo in za kulturno udeleževanje. Da bi to stanje vsaj nekoliko popravili, so študentje pred leti ustanovili Študentsko kulturno umetniško društvo, ki naj bi s svojim obstojem pomagalo dvigniti kulturno raven mariborskih višješolcev. Prostori društva so bili resda nekoliko tesni, a dejavnost se je kljub temu začela razvijati, pa tudi uspehi niso izostali.

Letos, ko se je SKUD preselilo v nove in večje prostore, je bilo pričakovati, da se bo tudi zanimanje zanj nekoliko dvignilo. In res je Študentska zadruga društva odstopila del pohištva in pisalni stroj, finančno vprašanje pa je vsaj v osnovi rešeno. Toda kaj je s članstvom? Vodstvo SKUD je poslalo na vse mariborske višje in srednje šole, pa tudi na vodstva ZMS v gospodarskih organizacijah okoličnic, v kateri je zelo vladno priporočalo, naj se čimveč študentov, dijakov in delavske mladine včlanj v Študentsko kulturno umetniško društvo. Odziv je bil izredno skromen, saj so se okoličnici odzvale od višjih šol le VTS, VAS in VEKS; od srednjih šol pa samo pedagoška gimnazija, ki je prijavila precejšnje število deklet za folklorno skupino. Vse ostale višje šole, srednje šole in gospodarske organizacije so prav nevljudno molčale. Predvsem in povsem nerazumljivo je, da na okoličnici ni odgovorila pedagoška akademija, ki bi morala biti prav gotovo še najbolj zainteresirana za obstoj SKUD in za aktivno delo v njem. Najbolj drastičen primer nerazumevanja pa je vsekakor ekonomska srednja šola. Vodstvo le-te je poslalo SKUD odgovor, v katerem je jasno izraženo mnenje, da za dijake ne veljajo ista pravila kot za študente in da potencialom svojim dijakom ne bodo pripotočali vstopa v SKUD. Ob tem odgovoru se lahko mirno vprašamo, ali gre pri vsaj stvari za papirnata pravila ali za sodelovanje v kulturni organizaciji? Vsekakor lahko pritrdilno odgovorimo samo na drugi del vprašanja, pri tem pa vsako ni jasno, kakšna in katera so tista pravila, ki bi dijakom onemogočala vstop v SKUD. Da takšnih pravil ni, je jasno dokazalo vodstvo pedagoške gimnazije.

Ob vseh teh dejstvih je normalno, da se na SKUD čutijo nekoliko prizadeti, saj si takega ravnanja nekaterih šolskih zavodov in gospodarskih organizacij res niso zaslužili. Na kljub temu jim je uspelo zbrati nekaj članov in delo v društvu je za steklo s polno paro. Obstajajo sicer še določeni problemi, ki pa ne morejo vplivati na celotno dejavnost. Pereč je na primer problem prostorov za vaje, ki jih imajo za sedaj kar v poslopu centra za glasbeno vzgojo. Najemina je previsoka in upajo, da bo vprašanje čimprej rešeno. Primanjkuje tudi koreograf v za folklorno skupino, ki so bili do sedaj študentje, nujen pa bi bil poklicni koreograf. Sicer so vprašanja zadovoljivo rešena in vodstvo SKUD je mnenja, da bo delo društva letos bogatejše kot kdajkoli prej.

Kot vsako leto je tudi za letos predviden program nastopov posameznih skupin SKUD. Študentski oder na primer že vadi uprizoritev novitete mladega pisca, za kar so angažirali celo profesionalnega režiserja. S tem delom bo oder najbrž nastopil na majskem festivalu študentskih gledališč v Zagrebu, prav gotovo pa v Mariboru in v okoliških večjih krajih. Poleg tega pripravlja SKUD tudi gostovanje folklorne skupine v Bratislavi. Pri tem obstaja tudi možnost izmenjave slovaških in mariborskih kulturnih skupin. Pevski zbor namerava vrniti obisk študentom iz Pristine, ki so letos v mesecu maju gostovali v Mariboru s svojo folklorno skupino. Prav gotovo pa bo v našem mestu nastopila folklorna skupina in pevski zbor SKUD, predvidena pa so tudi gostovanja po okoliških mestih.

Najobsežnejši načrt društva je prav gotovo nastop folklorne skupine in pevskega zbora v Avstriji, kjer bosta ti dve skupini priredili koncerti našim delavcem, ki delajo v tej državi. Nastop prireja SKUD skupaj z Zvezo kulturno prosvetnih organizacij v Mariboru, ki je tudi glavni organizator takšnih gostovanj. Vse kaže, da bo v zvezi s tem prišlo še do nadaljnjih gostovanj SKUD v Avstriji. Vsekakor je treba to akcijo toplo podprviti in ji dati vsa možna materialno in moralno podpora.

Kot vidimo, je program Študentskega kulturno umetniškega društva zares pester in obsežen, tako da lahko samo še upamo, da ga bodo uspeli realizirati.

BOJAN KAVČIČ

Brucovski teden v besedi in sliki

OD 7. DO 14. NOVEMBRA JE BIL V MARIBORU TRADICIONALNI BRUCOVSKI TEDEN, V KATEREM SE JE ZVRSTILO PET KULTURNIH, SPORTNIH IN ZABAVNIH PRIREDITEV. ZE UVODOMA LAHKO ZAPIŠEMO, DA SO BILE, KOT NAVADNO, KULTURNE PRIREDITVE SLABŠE OBSKANE, MEDTEM KO JE IMEL NAJVEČ OBISKOVALCEV BRUCOVSKI PLES.

BRUCOVSKI TEDEN je tradicionalna jesenska prireditev mariborskih študentov. Osrednji namen teh prireditev je pritegnitev novincev na mariborskih višjih šolah k izvenšolskemu udejstvanju v okviru študentske organizacije in obenem prikaz celotnega dela v Zvezi študentov. Obe ti dve nalogi je letošnji brucovski teden slabo opravil. Večina prireditev so se udeležili stari študentje, medtem ko je bilo na vseh prireditvah razen na plesu le malo novincev, katerim je ta teden pravzaprav namenjen. Nadalje ni bil teden prikaz dela ZŠ, saj je sodelovalo le uredništvo KATEDRE, medtem ko KUD ŠTUDENT ni prispeval prav nič k programu. Kljub temu ni mogoče reči, da teden ni uspel. Del svoje naloge je vendar dosegel. Dal je mestu posebno, študentsko obeležje, ki bi se pravzaprav moralo čutiti na vsakem koraku ne le ob tednu, ampak ves čas, v pozitivnem smislu, seveda.

Letošnji BRUCOVSKI TEDEN se je pričel z otvoritvijo razstave mladega likovnika VLADIMIRA KOROŠCA, študenta pedagoške akademije. Razstavo je v Klubu mladih odprl predsednik ZŠ MVZ DUŠAN IVOŠEVIČ. V svojem kratkem pozdravnem govoru se je zahvalil mlademu umetniku za skrbno pripravljeno razstavo. DUŠAN IVOŠEVIČ je obenem z otvoritvijo razstave najavil tudi začetek tradicionalnega brucovskega tedna.

VLADIMIR KOROŠEC je v Klubu mladih razstavil motive iz Ptuja v tšu, grafike, olja in akvarele. Raz-

stavo si je ogledalo okrog 500 mladih obiskovalcev.

Uredništvo KATEDRE je pripravilo na višji ekonomsko komercialni šoli razgovor o vsebini lista Razgovora se je udeležilo preko 40 profesorjev, študentov, mladincev in sodelavcev lista. Po uvodnih besedah urednika Katedre SLAVKA PUKLA se je razvila živahna razprava. Prispevke nekaterih diskutantov na KATEDRI O KATEDRI objavljamo na 4. strani te številke.

Za četrtek zvečer je bil napovedan nastop člana SLG iz Celja MARJANA DOLINARJA, ki je nameraval nastopiti z recitalom SPOMINI IN SATIRA (iz del Ivana Cankarja).

Znani dramski umetnik je tokrat zelo razočaral mlado publiko. Le nekaj ur pred nameravanim nastopom je odpovedal nastop zaradi nenadne spremembe programa v SLG v Celju. Ta neprijetni dogodek meče zelo slabo luč, ne samo na Marjana Dolinarja, temveč tudi na upravo gledališča, ki ni bila sposobna omogočiti članu njihovega ansambla tega nastopa.

Isti dan je tudi bilo športno tekmovalje v malem nogometu in v odbojki. Tekmovalje v malem nogometu se je udeležilo pet ekip, v odbojki pa tri. Zmagovalcema: višji tehnični šoli, ki je zmagala v malem

(Nadaljevanje na 9. strani)

Krpanov drč med dežjem in snegom

Vsaka tradicija ima svoj čar in prilačnost. Tradicija sprejemanja zelencev-brucov med odrasle in zrele je gotovo tako stara kot akademsko izobraževanje, zato jo že zaradi častitljive starosti in včasih »dvoimljivega glasu« tako zelenci-bruci kot stare bajte težko pričakujejo. (Zlobni jeziki so na letošnjem Krpanovem drču kar z odra govorili, da brucovanje težko pričakujejo tudi profesorji, ki pridno gledajo v dno kozarce, saj imajo tokrat pred stroгим sodnikom, o katerem pravljice pripovedujejo, da ponoči stoji z valjarjem za vratni, otipljivo in opravičljivo izgovor: bil sem na brucovanju.)

No, in kako je letos Krpan opravil svojo dolžnost? Lepo po vrsti. Najprej si predstavlja krdelo preplašenih zelencev, ki so se še pred meseci na maturantskem slavju proglasili za naj-, naj-, naj... Sedaj pa jih je kot strela z jasnega zadela degradacija (nekaj takšnega kot toliko opevana rotacija): postali so najbolj zeleni, najbolj nezreli... in še marsikaj. Nato si zamislite nekoliko manjšo, toda bolj urejeno in seveda popolnoma resno krdelo starih bajt. K temu še dodajte četo popolnoma pijanih biričev, ministra Gregorja in Martina Krpana, seveda. No, in če vse to združite, imate tradicionalni sprevod skozi mesto. Studentje VEKS so edini, ki se mestu »dostojno« oddolžijo za gosto-

ljubje, ki ga uživajo. V dveh urah, kolikor traja sprevod, naredijo po mestnem središču takšen trušč, da si ljudje ob koncu oddahnejo, da je brucovanje le enkrat na leto, nadalje sprevod štiri- ali petkrat zaustavi mariborski (velemestni) promet, na Trgu svobode pa se študentje z nekajminutnim truščem oddolžijo spominu na akademski svobodo... Na hitro obudijo spomine starejših kolegov, ki še pomnijo, da je tudi akademska svoboda vladala v Mariboru: obisk predavanj še ni bil obvezen, sobota je bila »dan gospodov« in študentov, akademska četrt pa je bila tako udomačena in priljubljena, da so jo že začele prevzemati široke ljudske množice na najrazličnejših področjih.

Po krajšem premoru je sledil odhod v Rogaško Slatino, kjer je bila osrednja slovesnost. Vstop v avtobus je bil popolnoma miren in discipliniran, kakor smo pač Slovenci navajeni ob sobotah popoldne na najprometnejših progah ali pa na lokalni »dvojkici«. Ob prihodu v Rogaško Slatino smo opazili, da so baričarji slabo opravili svojo dolžnost. Za nami je prispel tudi najbolj nezaželen slepi potnik: dež.

Program brucovanja je potekel v najlepšem (skorajda prevelikem) miru. Stare bajte in profesorji so zaman z nestrpnostjo pričakovali najpomembnejši dogodek: spust po drči. Dekleti, ki sta zastopali nežnejši

spol zelene veje VEKS, sta namreč imeli ozki krili, pa kaj očel kot normalni mini »skotlet« ni bil na sporedu. Bruci se ob zrelosti preizkušnji niso najlepše izkazali: njihovi odgovori so bili skorajda tako nezreli in neumni kot oprasanja.

Neuradni zrelostni izpit so bruci ob »šanku« pa kar dobro opravili. Nekoliko se jim je še poznala negotovost in srednješolska preplašenost, toda po tretji ali četrti časi so imeli roke že popolnoma mirne. Na zračno rekreacijo pa so odšli navadno le nekaj trenutkov pred starimi bajtami.

Brucke, ta osrednja zanimivost vsakega tovrstnega sejma, pa so bile popolnoma po SUS (študentski univerzalni standard). V oblekah in toaletah, ki smo jih imeli čast videti že na maturantskem plesu, niso bile nič kaj več zrele ali pa celo nedostopne. Kar pridno so gledale po starih bajtah, vendar bruci trdijo, da so se oni boljše odrezali. No že mogoče, saj je največji Don Juan med starimi bajtami tam proti polnoči žalostno stal ob »šanku« in uradno izjavil: »Ode kultura... Tri sem imel že tako rekoč v rokah pa so mi vse tri ušle z nekimi zelenci... Pa še avto sem posebej spucal za to slovesnost... pa imaš hudiča...« (Pike pomenijo nekaj daljših požirkov iz več kozarcev.)

Koliko so spili, polomili kozarce in kolikokrat je kdo zapel tisto pri-

ljubljeno arijo iz Rigoletta, mi ni znano. Dobil sem le poročilo urada za najdene predmete:

- 2 polomljena dežnika,
- 1 levi moški in
- 1 desni ženski čevelj,
- 2 modrčka,
- 1 prečka z neznano osebino in
- 1 zobna krtačka.

(Mamici, ki je iskala nekaj, kar je izgubila njena hčerka-brucka, moram žal sporočiti, da se takšne stvari ne vračajo in da je izguba le — te zadene na brucovanju skorajda normalen pojav.)

Nekaj dni po brucovanju sem zvedel, da je jedilnik za odlično večerjo sestavil znan kulinarični strokovnjak, sicer predsednik Zveze študentov na šoli. Zlobni jeziki govorijo, da je v času, ko so delili večerjo, izgubil v neznani smeri in se je vrnil, ko se je zares kislilo zelje že spoprijateljilo z novim položajem. Neuradno smo slišali, da se za tega strokovnjaka zanimajo že nekateri priznani hoteli iz tujine in nekaj čomajh, da bi jim sestavljali jedilnike.

STARA BAJTA

P. S.: Nabiram moč za nadaljnja brucovanja in do takrat nasvidenje. Če bo na kakšnem jedilniku pečnica s kislim zeljem, me, prosim, telegrafsko obvestite, da pridem pozneje. S. B.

»Pozor, snemamo drugi kader!« je dejal mlad fant, ki je stal zraven kamere in je bil po vsej verjetnosti režiser. Črnolasa dekle je steklo nekaj korakov naprej... »Pazi, malo bolj na desno, ne oziraj se.«

Ugotovil sem, da je to gotovo glavna igralka, saj so bili vsi do nje dokaj pozorni. Potem se je za nekaj časa vse ustavilo, kajti snemalec je nekaj popravil okrog kamere.

Iz razgovora z režiserjem sem povzel, da skupina obstaja šele nekaj tednov in da je to njihov prvi skupni film. Ekipo se imenuje VDV 8 in jo sestavljajo snemalec Spjevak Vlado, študent višje stomatološke šole v Mariboru, ostali člani pa obiskujejo mariborsko prvo gimnazijo in se že nekaj let zanimajo za filmsko umetnost.

»Glavna ideja filma je vprašanje eksistence nekega individua, v tem primeru mladega dekleta.« je dejal režiser. »Dekle se spominja svoje bližnje preteklosti in jo pokušaja prikriti. Vendar ji to ne uspe, kajti v srečanju s svojo veliko ljubeznijo postane takšna,

VDV 8 SNEMA

POZOR, SNEMANJE! TE BESEDE SEM ZASLIŠAL, KO SEM ZAVIL IZ MAISTROVE ULICE PROTI PARKU. NAJPREJ NISEM VEDEL, KAJ NAJTO POMENI, POTEM PA SEM NENADOMA ZAGLEDAL VELIKO GRUCO LJUDI, KI SO SE PRERIVALI OKROG NEKEGA ČLOVEKA. STOPIL SEM BLIŽE IN PRESENEČENO VRGEL POGLED NA MAJHNO 8mm KAMERO, KI JE STALA MED LJUDMI.

kot je bila prej.« V kratki tišini, ki je nastala, je povzel besedo snemalec. »Snemamo z barvnim ferrania filmom, ki je izredno občutljiv na svetlobo, zato moramo biti zelo previdni pri izbiranju snemalnih dni. Vreme nam ni naklonjeno, zato bomo za drugi del filma poskušali ujeti nekaj lepših dni pozimi. Gotovo vas bo zanimalo, da bo film zvočen, kar pa je za 8mm filme prava redkost.«

Ko sem jih povprašal o načrtih za bodočnost, so postali vsi neznansko živahni. Govorili so kar povprek in komaj sem uspel ujeti nekaj osnovnih misli.

Radi bi snemali še več filmov, vendar pa so težave predvsem finančnega značaja. Filmi so dragi in le redkokdaj je mogoče dobiti zares kvaliteten film za 8mm kamero. Njihova največja želja pa je nova in sodobna kamera pentaflex.

Po snemanju sem se poskušal še seznaniti z glavno igralko. Bila je dokaj težavna, kajti okrog nje je bila precejšnja gneča in moral sem stopiti najmanj dvema oboževalcema na kurji očesi, preden sem prišel do nje.

»Vaš prvi nastop?«
»Da, še nikoli nisem snemala. Bila sem preseščena, ko je pred dnevi sto-

pil k meni režiser in me vprašal, ali bi hotela igrati v njegovem filmu. Seveda sem ponudbo takoj sprejela, kajti to je največja želja vsakega dekleta.«

»Ali bi želeli še kdaj nastopati pred kamero?«
»Vsekakor, postati hočem igralka. Verjetno se bom vpisala na akademijo za radio, film, televizijo in gledališče, seveda če bom uspešno opravila sprejemni izpit.«

»Kako sodelujete z režiserjem?«
»Ne bi mogla reči, da so najini odnosi slabi. Režiser ima prav poseben prijem pri usmerjanju svojih igralcev. Menim, da ima vse kvalifete bodočega režiserja celovečernih filmov.«

»Kaj menite o ideji filma?«
»Bolje bi bilo, če bi me vprašali o moji vlogi. Ta mi zelo ustreza in upam, da mi bo kreacija uspela.«

Zahvalil sem se ljubki Vesni za razgovor in zapustil snemalno ekipo.

Mislil, da mi bo dan še dolgo ostal v lepem spominu, saj sem spoznal skupino mladih ljudi, ki so, lahko rečem, pravi entuziasti.

MILIVOJ SKLEPIC

ŽIŠ JE PONOVRNO ZAŽIVEL

Ko stopaš skozi široki hodnik, se ti zdi, kot da si v zelo lepo urejeni tovarni. Na obeh straneh hodnika ne manjka lepo urejenega zelenja in počutiš se kot v pravem čudežnem svetu. Po ušesih ti bobni zvenketanje kladiv in ropotanje strojev. Nahajaš se na hodniku delavnic. Počasi se privadiš temu vrvežu in počutiš se kot doma, sicer ne manjka tudi tihih prostorov, v katerih se tudi vodi delo, seveda so to učilnice. Kdo ne bi uganil, kje je tišina, v učilnicah vendar, kjer profesorji neusmiljeno sprašujejo.

Počasi hodiš po hodniku in misli ti hite na probleme, s katerimi se srečuješ vsak dan. Mladi smo in vsakdo ima neki problem, neko nagnjenje. Če sprašuješ dijake, kakšni problemi so pred njimi, se ti vsili misel, zakaj jih sprašuješ, ko sam veš vse, kar teži mlade. Tu so želje po velikih uspehih, želja postati kvalificiran. Pa še več, nekateri stremijo za tem, da se naprej izobražujejo. In prav na koncu se vprašaš, kje je forum, ki rešuje probleme dija-

kov na šoli. Seveda mladinska organizacija in vodstvo šole?

Če pogledaš delo vodstva šole in mladinske organizacije, opaziš, da je prizadevnost obeh dati dijaku čimveč, da bo čim bogatejši z znanjem zapustil šolo. Vodstvo mladine rešuje probleme vseh, skuša podati vsakemu dijaku, ki ima problem, seveda, pravo smernico, s katero si lahko pomaga.

Velik problem je učni uspeh, ki tare dijake. Le-ti pa so vse premalo prizadevni in učenje jim včasih dela preglavice. Trdijo, da hočejo zabave, toda kdo naj uresniči želje vseh. Mnogokrat nastane vprašanje, kaj dati mladim, da se sprostijo, da se njihove misli predajo veselju, smehu, šali. Vse premalo pa so vprašanja o dolžnosti dijakov pri njihovem delu.

Na šoli je precejšnja izvenšolska dejavnost, tako da imajo vsi nekako izpolnjene želje po aktivnosti v prostem času. Športno društvo je letos zaživelo, tako da je športna dejavnost samo problem za tiste, ki želijo in na koncu nočejo sodelovati. Sicer so tu problemi,

ki stanejo in katerih ne more nobeden rešiti čez noč. Vprašanje telovadnice je velik problem mladih na ŽIŠ, saj je telovadnica, ki obstaja, premalo, tako da se pozimi mora športna dejavnost nekako omejiti.

Na šoli so tudi foto krožki, nadalje se mladi ukvarjajo s streljanjem, z brodarsko sekcijo, vse premalo pa je kulturnega izobraževanja, namreč morali bi zaživeti dramski krožki. Opazi pa se, da mladi tega ne želijo.

Nekateri dijaki se večkrat predajajo samotarnjenju in živijo iz dneva v dan tihi in brez pomisleka drvi svojo pot. Ne razumejo teženj, ki jih hočemo čim boljše izpeljati.

V šoli je izvedeno nagrajevanje po uspehu, ki nekako jamči za najbolj

realno nagrado vsakega dijaka. Ko se vprašaš, ali je sedaj uspeh boljši, opaziš, da ni povsem zadovoljiv. Kje pa so vzroki? Vzroki so v nas samih. Vsi smo še premalo delavni, potrebno je narediti zelo dosti.

Bežno sem orisal delo mladih na šoli, delo tistih dijakov, ki bodo kmalu stopili v proizvodnjo, v samoupravljanje. Stopili bodo na novo pot, ki jih bo večkrat spominjala na preživete dneve v šoli. Nekateri bodo nadaljevali šolanje in z vestnim delom pokazali tisto, kar so pridobili v svojem dijaškem življenju.

Predstavil sem vam železniško industrijsko šolo, njeno delo in njene želje:

FRANC HORVAT

(Nadaljevanje z 8. strani)

nogometu, in višji ekonomsko komercialni šoli, ki je zmagala v odboj-

ki, je podelil pokale na brucovskem plesu JOŽE CUJES, sekretar odbora ZS MVZ.

Sobotni BRUCOVSKI PLES je bil v središču pozornosti. V dvorani O je bilo preko 400 študentov in ostale mladine. V veselem vzdušju, ki so ga pomagali ustvariti nekoliko preglasni BISERI, so se mladi zabavali in plesali do druge ure zjutraj. Za strežbo je (ob primernih cenah) poskrbelo gostinsko podjetje OREL. Letošnji brucovski ples je minil brez večjih »pretresov«. Le nekaj zlomljenih kozarec je bil ves končni iz-

kupiček »hude krvi«, ki je stalen spremljevalec takšnih prireditvev.

BRUCOVSKI TEDEN je zaključil beograjski mladinsko-študentski TEATER LEVO, ki je v domu JLA gostoval s Pinterjevim delom Brez pogovora in Shigalovo Lbeznijo. (Podrobneje poročilo o tem gostovanju lahko preberete na kulturni strani.) Žal si je ti dve odlični predstavi ogledalo zelo malo obiskovalcev.

In kaj lahko rečemo po kratkem pregledu vseh prireditvev? BRUCOVSKI TEDEN je že tradicionalna prireditev v Mariboru in ga je vsekakor potrebno obdržati še vnaprej. Vendar bi morali v veliko večji meri v njem sodelovati študentje sami. Kulturno umetniško društvo ŠTU-

DENT ima tri sekcije, ki bi lahko vsaka zase pripravile program. Pred leti je bil teden (v nekoliko drugačni obliki) vključen v mariborsko kulturno revijo. Mogoče bi lahko prihodnje leto ponovno razmišljali o takšnem sodelovanju.

Ne smemo pa pozabiti na najvažnejše: na tiste, katerim je BRUCOVSKI TEDEN namenjen. Novince na šolah je potrebno pritegniti in jih seznaniti z vsemi dejavnostmi v študentski organizaciji.

PRIJETNA URICA V BAZENU

Laže bi mi bilo pisati, če bi kot tujec prišel, spraševal in ocenjeval. Tako pa se moram ozreti in razmisliti o vsem. Svoje življenje pač teže presojava kot tisto, ki ga neprizadeto opazujemo. Se tako nenavadnih stvari se navadimo. Tako vsakdanje so, da o njih redko razmišljamo.

Pred dobrim letom smo dobili moderno urejeno telovadnico z zimskim bazenom. Ta športni objekt je tesno povezan z novim stadnom, v katerega smo vložili precej udarniškega dela, vse pa je v neposredni bližini šole. Bilo je za vse lepo doživeti. Veselili smo se, da bo plavanje vključeno v redni pouk telovadbe. Okrog vsega tega se je spleto posebno življenje, pravi ceremonial.

»Petdeset metrov prsno!«

Voda zaškropi in vrsta hrbtov se potaplja v zelenkaste valove. Voda pljuška ob robove. Na desni strani vadijo dekleta startni skok. Vse poteka v tišini, samo glasovi naših »višjih sil« se slišijo. Na'o se potapljamo, vadimo crawl...

Zdi se, kot da se je ura uskočila. Komaj nekaj minut. Zasopihani lezemo iz vode in se zberemo pod mozaikom sonca. Mislimo na mrzel tuš.

»Zdravo!«

Zlezemo skozi krožna vrata.

»Samo desni vijak! Vsi pod mrzel tuš!«

»Naš« tovariš Kotnik stoji ob strani, smeji se nam, ko skaçemo pod mrzlimi curki. Tudi to je del ceremoniala.

Cez nekaj minut je v avli vse živo. Pomenki napolnijo prostor. Skupina deklet se gnete pod sušilcem za lase.

»Lahko bi jih bilo več,« vzkligne ena izmed njih.

Stopim h »katedru«. To je miza v kotu avle, kjer sedita tovarišica profesorica Filipančičeva in tovariš profesor Kotnik.

»Plavanje je šport, ki vsestransko razvija telo,« je mimogrede pripomnila tovarišica Filipančičeva.

»To daje možnost, da se nauči plavati čim večji krog mladine. Tudi to spada k visokemu standardu.« To je bilo seveda mnenje moške strani.

Kako pa smo mi, dijaki, navdušeni, se lahko prepričate s tem, kar je nekdo za mano čisto po naše rekel:

»Arduš, nes je bvo pa lušno.«

Torej: dobili smo zimski bazen. Nočemo se hvaliti, toda priznamo, da smo bili uspešni. Na tabli je pod napisom NEPLAVALCI le še malokdo.

MARJAN PUNGARTNIK

Na gumijasti blazini do Aten

(Nadaljevanje iz prejšnje številke)

Patras je prva točka našega potovanja, kjer naša agencija niti ne poskuša zaslužiti z izleti. Sicer res ni bilo časa npr. za pot do Sparte ali Olympie oziroma njihovih ostankov, toda v bližini je (po prospektu, ne ogledu) nekaj zanimivih točk. Toda obstaja nepisano pravilo, da se tu trguje najceneje in da naj imajo potniki zato prste roke, če hočejo ali ne.

Mi smo se razkropili še brez vsake informacije, kar je vredno videti. Nihče ni videl vsega, eni to, drugi ono, tretji so samo kupovali in prišli nazaj na ladjo le še z nekaj dinarji, brez drahem. Trgovski del je zares zelo živahen, to je poleg Aten in Soluna največji center Grčije. Levo od pristanišča je utrdba iz 13. stoletja, ki so jo zgradili Franki na razvalinah stare Akropole; dogradili pa so jo Benečani in Turki. Pod utrdbo pa je rimski odeon iz 2. stoletja. Tega nisem videl, ker sem šel na drugo stran, poiskal sem cerkev domačinskega svetnika Andreja, ki je mučeniško dal ime Iksastemu križu.

ATENE PRI 45°C V SENCI

Rečem vam, to je nekaj posebnega, kajti, ko dokončno ugotovite, da je res zgrajena na skalah in iz skal. Oziroma ne zgrajena, bolje bo reči razrušena. Kdor pride gor s šolsko predstavo o antični akropoli in mu je to pojem lepote v klasičnem smislu besede, pride torej sem gor med razžarjene skale in mase obiskovalcev, je nekoliko razočaran.

V knjigi je prostor videti večji, tu pa morda tudi zaradi delcev, posejanih po vsej površini, skorajda majhen. Če se spomniš, s kakšnimi dimenzijami so merili takrat, in ko pogledaš čez rob obzidja, vidiš, da je to le mogočna zadeva, vredna pozornega ogleda. Še bolj jasno je to, ko se sprehodiš po ozkih ulicah starega mesta, kjer so serije prodajaln vsega mogočega in kjer prodajajo meso na ulici, kar na prostem, brez hladilnikov. Čisto drugačno, povsem evropsko je novo središče mesta. In ko se od tam mimo kraljeve palače, kjer si gledal obred menjave straže v stari noši, vrneš po drugi strani zopet pod strmico utrjene Akropole, ti je njena mogočnost še bolj jasna. Še bolj kot to pa te prevzame peklenška vročina sonca, uprtega v skalovje in sedaj okoli njega napeljana asfaltnice. Kotel. A morje je

daleč in umazano. Najlepša in najbolj spoštljiva ter najbolj bogata rešitev je arheološki muzej s hlajenjem zraka in tako mrzlo vodo, da je veselje.

In ko smo mislili, da smo namenjeni spet

DOMOV

v malce manj vroče podnebje. Pa ni bilo še nič, kajti v motorju se je nekaj pokvarilo in ladja se je preselila med negibne bolnike. Dva dni smo se premetavali sem in tja po pirejskem pristanišču. Mi pa smo lahko še dva dni posvetili atenskim lepotam, dva dni, ko je prav tam bila največja vročina v Evropi.

Cez dva dni smo zvečer le odpluli. Zbudili smo se v dežju, kosili smo na prvih visokih valovih, večerjali pa v glavnem nič, tudi zajtrkovali bolj malo, namreč morje se je umirilo šele malo pred Dubrovnikom.

Zaradi ladjine okvare smo izpustili Iteo, od koder gre najbližja pot do delfskega prerokišča, opustili smo ponovni obisk Krfa ter častno (!) vožnjo ob Albaniji in našo obalo. Hiteli smo v ravni diagonalni od konca korintskega preliva do Dubrovnika, od tod pa naravnost v Reko. In kmalu konec, vlak, avtobus, vsak v drugo smer in po drugem opravku, ne več skupaj. mm

V SPOMIN MARTINA PRAŠNICEGA

(Hvala in oprost, Prešeren)

Zdaj te že zakona veže prisega
v postelji topli, prijatelj Martin.
Vince sladko se v kozarcih nam smeja.
Saj, pijemo, stari, na toj zdaj spomin.

Zbrani prijatelji v spomin ga pijemo
toojih veselih in žalostnih dni.
Zraven si take zdravljice pojemo,
da ni nesrečen, ki ga zakon teži.

Bistra prav glava bila ti je vedra,
kritični duh je poleg bil dan;
boljga srca ni imela Katedra.
Ej, zdaj pa kruh služiš za doa že v TAM.

Kratko sijale so zvezde prijazne,
študentska so leta že davno odšla;
ob postelji eni b'le knjige so razne,
ob postelji eni, kjer spita zdaj doa.

Deklica te je za mōza objela,
ki od ljubezni do nje si bil onet,
treščla v samstvo devištoa je strela,
samski v obupu zapustil si svet.

Videl hinavce si, videl filistre,
ki poln jih slovenski je svet,
nanje si kazal v uvodnikih jeznih,
zato si skoraj šel v zakon — preklet.

Videl povesod si, kak iščejo dnarje,
kak se le oklanjajo zlatmu bogu.
Kje bratoljubja si videl oltarje?
Ljudje se ne menjajo — hvala bogu.

V samoti Adam ni mogel živeti
in dal mu je bog Eoo s prsti.
Tebi zdaj samem ni traba več kleti.
V hudih te časih vsaj ženka teši.

Zbrani prijatlji še upamo, glej,
da v časih težavnih še naš boš naprej.
Še Katedra čaka na take može,
še pridi, še pridi — Filistrom gorje!

Pretežek človeku ni zakonski jarem,
če se s prijatlji pri vincu dobi.
Bomo ugnali še ženske stražarje.
Zato naj strečno Martin naš žoiz!

(T. P.)

Nagradni natečaj

Smo v veselem času brucovanj. Da tudi naše uredništvo ne bi stalo tem »osrednjim« dogodkom na naših šolah ob strani, smo se odločili, da razpišemo nagradni natečaj. Zelimo pa, da bi pri reševanju lahko sodelovali tudi zeleni bruci, zato smo se odločili za kar najlažjo uganko.

Objavljamo znano fotografijo. Vaša naloga je, da uganete, kaj je na posnetku. Pomislite malo na brucovanje, na »težke naloge«, ki vas čakajo ob tem dogodku...

Da pa vse le ne bo tako enostavno, poskušajte uganiti tudi, kdo je naredil posnetek. Zaupamo vam le-to, da je avtor posnetka Mariborčan in da je že objavjal v Katedri.

Dovolj je, če uganete, kaj je na posnetku. Če boste izžrebani in če bo na vašem listku tudi odgovor na drugo vprašanje, boste dobili dvojno nagrado.

Podelili bomo 5 nagrad na petih brucovanjih. Torej na vsakem brucovanju eno nagrado.

Odgovore pošljite na naslov: Uredništvo Katedre, Slovenska 5, Maribor.

K rešitvi obvezno pripišite šolo, ki jo obiskujete, ali pa katerega brucovanja se nameravate udeležiti. Rešitev pošljite najkasneje dva dni pred brucovanjem vaše šole.

VPRAŠANJA:

1. KAJ JE NA POSNETKU?
2. KDO JE AVTOR POSNETKA?

NAGRADE:

OD 1. — 5. PET PRIMERNIH NAGRAD.

(Nagrade bo prispevalo znano podjetje za proizvodnjo vin — ne Vino Maribor.)

Svinjski zrezek

(MONOLOG)

»Halo, natakar ... Aha, tukaj ste. Pa vi ste res natakar? ... No, prav, kaj pa imate? ... Ne, ne, kar naštevajte ... Hvala, z jedilnim listom si pa res ne morem nič pomagati. Sem namreč močno kratkoviden, očala pa sem pozabil doma ... No, torej, kaj imate? ... Stojte! Prinesite mi svinjski zrezek; tistega majhnega za tisoč dinarjev. ... Kako? ... Pravite, da imate samo velike po tej ceni. Me prav nič ne briga, zahtevam majhnega za tisoč dinarjev. ... To ni moja stvar. Torej, bo ali ne? ... No, končno je razumel. Ti mladi natakarji so prav nemogoči. ... Natakar! ... Natakar! ... Prinesite mi najprej košarico kruha ... Stavim, da ga bom čakal najmanj pet minut. Poslušajte, vi tam pri sosednji mizi. Kako dolgo pa že čakate? ... Eno uro in pol? No, saj to pa ni tako dolgo. ... Kaj ste že nazaj? To me pa preseneča. Pa samo

kruh ste prinesli. Zrezek sem naročil za letos. Ne bi rad, da bi mi ga servirali šele drugo leto. ... Kaj je pa zdaj to? Ne maram nikakršnih papirkov in posebnih krožnikov. Naročil sem zrezek, ne pa to dekoracijo. Kaj ste pa vi naročili? ... Narezek. Svinjskega? ... Ah, seveda, običajnega. S sirom, ali brez? ... Kaj? Jaz, da sem radoveden. No veste kaj, malo bontona vam ne bo škodilo. ... Halo, zrezek že prihaja. Mmm, kakšne vonjave! Kaj je pa spet to? ... Poslušajte natakar, naročil sem samo zrezek, ne pa nekakšnega peteršilja in omake ... Kakšen nož pa je to? Saj je popolnoma top ... Ali ima kdo nož pri sebi? ... Pravite, da bo to boljše? ... Hm, prav tak je kot prvi. Ali ima kdo nož pri sebi? ... Halo, plačilni! ... No, hvala bogu, da ste prišli. Pa ste res plačilni? ...»

M. PETELIN

LE ČEMU BERAČIS?

UKINILI SO MI ŠTIPENDIJO IN NIMAM DENARJA ZA BENCIN!

AFORIZMI

TUDI GRDE STVARI LAHKO GLEDAMO Z LEPIMI OCMI.

PRINCIPI SO KVEČJEMU SE ZA REKLAMO.

VELIKE RIBE NE MORES DATI V AKVARIJ.

V OGLEDALU GLEDAMO LJUDJE TISTO, KAR NAJ BI BILI.

NORCI IMAJO VELIKO PREDNOST PRED OSTALIMI V TEM, DA NE KLATIJO NEUMNOSTI.

NEKATERIM JE ZIVLJENJE SLADEK SEN, IZ KATEREGA JIH ZBUDI SMRT, DRUGIM ZOPET NEMIRNA NOČ IN JIH SMRT USPAVA.

CILJ JE TAM, KJER SE DIRKA ZAKLJUČI, IN VENDAR, KAKO BI ME LJUDJE POGLEDALI, ČE BI REKEL, DA MI JE SMRT ZIVLJENJSKI CILJ.

ROJSTVO NI NIČ DRUGEGA KOT SMRTNA OBSODBA, ZIVLJENJE PA OBSOJENCEVA POSLEDNJA ŽELJA.

CELO ZIVLJENJE SE UCIMO IN VENDAR JE SMRT IZPIT, NA KATEREM VSI PADEMO.

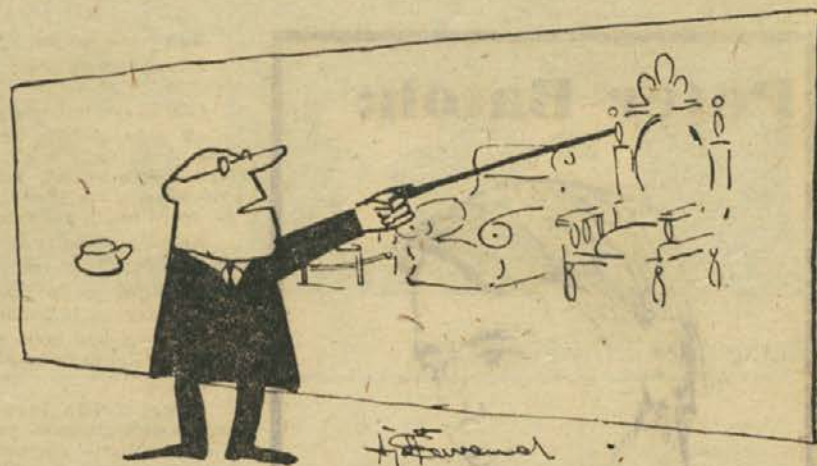
NEKDO JE ZAPISAL: »CLOVEKOVA FANTAZIJA JE VODNJAK BREZ DNA.« PRI TEM PA NI POMISLIL, DA SE IZ TAKEGA VODNJAKA SPLOH NE DA ZAJEMATI.

KADAR SE PREPIRATA RAZUM IN SRCE, ZMAGA NAVADNO RAZUM, KI JE BREZ SRCA.

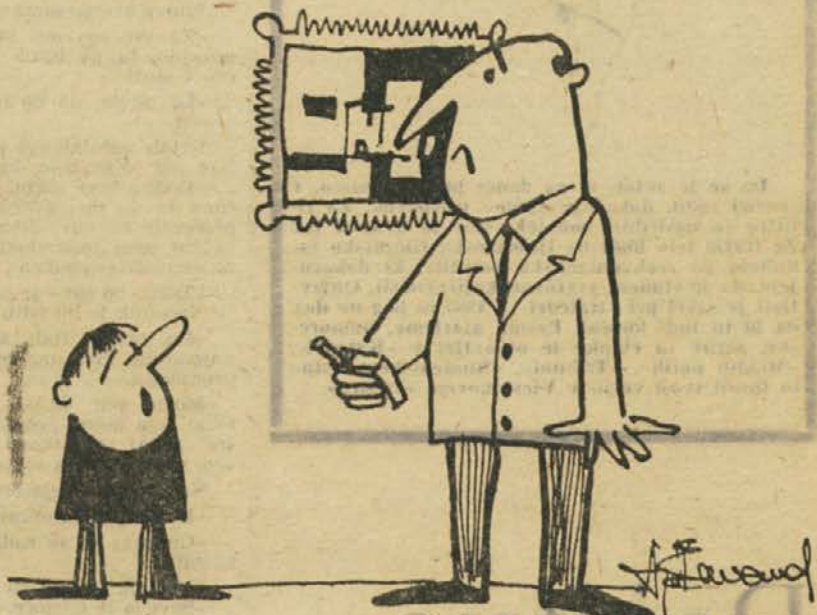
SREČO LOVIMO ZA SPOLZEK REP, NESREČO PA ZA ODPRT GOBEC.

NI VSE ZLATO, KAR SE SVETI, NE SVETI SE VSE, KAR JE ZLATO.

MED SEBOJ SE RAZLIKUJEMO PO VSEBINI DENARNIC. OSTALE RAZLIKE SO NEVAŽNE.

DRUŽBENE VEDE

HVALA OČE, ZE TRI LETA SEM ABSTINENT!

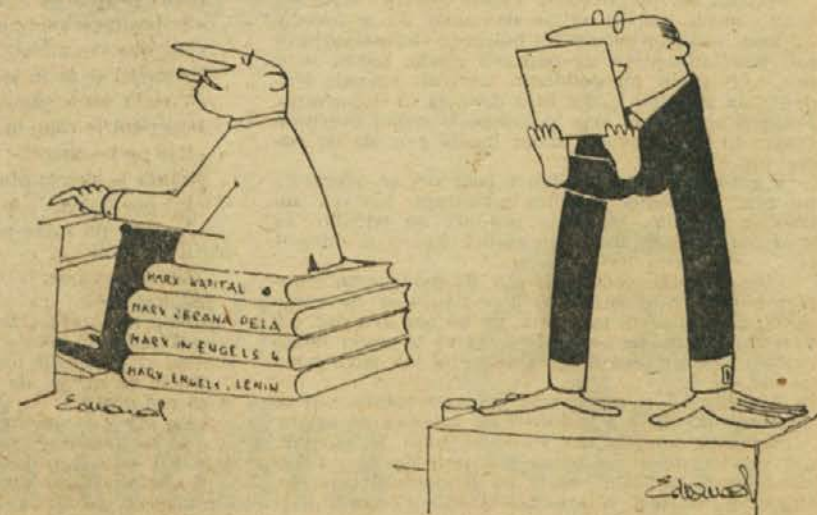
Zlato govno

Osli so se udeležili velikega oslovskega zborovanja, kjer je oslovski voditelj govoril oslovske besede. Za vsakim stavkom, pa tudi sredi njega (ker se mu je oslovski jezik mnogokrat zatanknil), so voditelju iz oslovskih ust padali kupčki pozlačenega govna. Čeprav sodobni osli ne znajo več delati čudežev, je bil oslovski voditelj v tem podobnem čudežnem oslu iz pravljice, sa-

mo da je ta osel zadaj izločal prave zlatnike. Osli so bili pač osli in so kupčke odnesli domov, ker so menili, da nosijo suho zlato. Pozlata pa je kmalu odpadla in osli so se čudili: »Čudno, to zlato pa smrdi kakor govno.«

MORALA: Samo osli ne vedo, da govno ostane govno, četudi je pozlačeno.

Peter Baloh

STOLČEK, KI NI PODVRŽEN ROTACIJI!

»TOVARIŠICE IN TOVARIŠI!«

Peter Baloh:

Da se je avtor, ki ga danes predstavljamo, v resnici rodil, dokazuje njegov prispevek. Za filistre še naslednji podatek: star je dvajset let. Že tretje leto hodi na ljubljansko filozofsko fakulteto po frekventacijska potrdila, ki dokazujejo, da je študent svetovne književnosti. Objavljal je začel pri "Katedri" t. 1963 in bog ne daj, da bi tu tudi končal. Pesmi, aforizme, humoreske, satire in članke je objavil v "Katedri", "Mladih potih", "Tribuni", "Študentskem listu" in (proti svoji volji) v Vjesnikovem "Izboru".

Rojstvo novega občana

Deklica mi je povedala veselo novico: zdravnik ji je namreč potrdil najino domnevo, da je noseča. Ta vest nama ni povzročila bolečega razmišljanja in niti pomislila nisva na odpravo plodu, kakor so v prejšnjih časih ob podobnih novicah ravnali študentje in podobni ljudje brez denarja in stanovanja. Poljubil sem jo in sem ji zašepetal nekaj svečanih besed, ki so v navadi, kadar možki zve, da bo postal oče.

Z zdravniškim potrdilom v roki sva se odpravila na urad za pomoč mladim zakoncem. Ko sva mu izročila potrdilo, nama je uradnik na oddelku za študente čestital. Rahlo je zardel, ko se je opravičil:

"Draga moja, vedeti morata, da pomagamo mnogim parom, zato vaju zadeva danes še ne bomo rešili. Zagotavljam pa vama, da bo čez dva dni vse v redu. Danes je ponedeljek, torej v sredo lahko pričakujeta naš odgovor. Prosim še za partnerjev nastov."

V sredo mi je pismonoša prinesel vabilo, naj se popoldne ob štirih z bodočo ženo zglasiva na uradu. Načelnik oddelka za študente naju je povabil, naj sedeva, postregel nama je s pecivom in z brezalkoholnimi pijačami, meni pa je ponudil cigarete. Opazil je, da tudi Nataša želi kaditi. Pomežiknil ji je in ji rekel:

"Morda tudi vi kadite, toda povem vam, da se morajo bodoče matere odreči nikotinu, če hočejo imeti zdrave in krepke otroke."

Nato se je zresnil.
"Otroka moja, zdaj pa šalo na stran. Najprej me zanima, ali se nameravata poročiti?"

Oba hkrati sva odgovorila: "Da."

"V redu. Kolikor vem, še nimata stanovanja. Naš urad je za vaju pripravil tri stanovanja, izmed katerih lahko seveda izbereta samo eno. Vsa tri so enosobna, s kopalnico in z drugimi pritliklinami, ki jih mora imeti vsako sodobno stanovanje."

Nataša so oči kar zažarele.

"Čudovito!" je rekla.

Načelnik jo je pogledal, kot pogleda oče najljubšo hčer, in je nadaljeval:

"Čez pol leta bodo na razpolago že dvosobna stanovanja. Zelita počakati?"

"Ne."

"Torej v redu. Prvo stanovanje je v Mostah, kjer ima bodoča mamica večino predavanj. Drugo je na Viču, v bližini partnerjeve fakultete. Tretje pa je v centru mesta. Katero bosta izbrala?"

"V centru," je rekla Nataša in jaz sem se seveda strinjal.

"V praznem stanovanju se ne da živeti. Pozabil sem vama povedati, da je stanovanje opremljeno." Midva sva se samo smehljala.

"Za vso opremo vama družba daje dolgoročno posojilo, ki ga bosta začela odplačevati, ko bosta oba v službi."

"Le glejta, da bo to čimprej," se je pošalil načelnik.

Kljub načelnikovi prijaznosti in ugodnim pogojem me je skrbelo, kako bo z najemnino.

"Bodita brez skrbi. V času porajanja novega občana in še do prvega leta njegove starosti bosta plačevala en novi dinar najemnine. Kasneje bo nekoliko težje, toda dokler še ne bosta v službi, bo najemnina polovična."

"Težko bo šlo," je rekla Nataša.

Načelnik je bil istih misli.

"Da, težko. Toda saj lahko prosita za znižanje najemnine, če vama bo delala težave v družinskem proračunu."

Molče sem božal Natašine prste. Načelnik je vstal izza mize, pokašljujoč stopil k oknu, kjer je stal nekaj trenutkov, in ko se je obrnil k nama, sem videl, da ima solze v očeh.

S tresočim se glasom naju je vprašal:

"In kdaj se nameravata poročiti otroka moja?"

"Čimprej bi se rada poročila. Če je mogoče, že ta teden."

Načelnik je razširil roke, kot da naju želi objeti.

"Seveda je mogoče."

Obotavljajoč se sem rekel:

"Samo, kako bo z dokumenti?"

Načelnik je odmahnil z roko.

"To je naša skrb."

"Imata poročni obleki?"

Z Natašo sva se spogledala:

"Se ne."

"Samo trenutek!" je dejal načelnik.

Odprl je predal v svoji pisalni mizi, poiskal je neko listino in jo je izpolnil.

"Tukaj imata naročilnico za našega krojača."

Zanimalo naju je, koliko bosta stali poročni obleki.

"Za poročne obleke veljajo isti pogoji kot za stanovanjsko opremo: dolgoročno posojilo."

Načelnik je odprl beležnico in je našteval:

"Stanovanje: že, oprema: že, oblike: že."

Zaprli jo je in se je ozrl k nama:

"Se bosta cerkveno poročila?"

"Ne, oba sva ateista."

Zasmejal se je in je razširil roke.

"V redu, bo še manj stroškov."

Prekrižal je roke in se je zadržal v naju.

"Kje pa bo oheč?"

Nataša je skoraj planila s stola:

"Pri nas doma."

"A, tega pa nista pametno uredila," naju je podražil načelnik.

Začudila sva se:

"Zakaj ne?"

"Zato ne, norčka, ker bi še z devetimi pari lahko poceni jedla in pila v Bohinjju, kjer bo skupinska svatba, ki jo prireja naš urad."

Zdelo se mi je, da se mu moram opravičiti. Ne bi ga rad užalil.

"Pa saj vas vendar nočeva obrati do kosti."

"To ni obiranje, mladi mož. Naša družba rada daje, ker ve, zakaj daje."

S skrivnostnim izrazom na obrazu je potegnil šop ključev iz hlačnega žepa.

"V imenu urada za pomoč mladim zakoncem in v imenu naše družbe vama predajam ključce vajinega stanovanja in vama na novi življenjski poti želim sreče in mnogo otrok."

Medtem ko je govoril, sva vsalala, in ko nama ja izročal ključce, se mi je zdelo, da prejemava odlikovanje.

Krepko sem mu stisnil obe roki in sem se mu zahvalil. Objel naju je okrog ramen in naju je spremljal do vrat. Med vrati nama je dejal: "Kadar bosta kaj potrebovala, se oglasita pri nas. Vrata našega urada so vama vedno odprta."

Na hodniku sem Natašo dvignil in sem jo trikrat zavrtel, čeprav ne morem ravno reči, da ima postavbo za manekenko.

Objeta sva stopila na ulico. Po nekaj korakih sva zaslišala, da nekdo teče za nama. Bil je načelnik. Sunkovito je dihal in si je pritiskal roko na srce.

"Oprostita, da vaju motim, toda prej sem vaju pozabil vprašati, ali imata stipendijo."

Začudeno sem ga pogledal.

"Seveda jo imava. Kateri študent pri nas pa je nima?"

Načelnik se je udaril po čelu.

"Uh, oprostita. Raztresen sem. Te preklemane stopnice. — Hotel sem vaju namreč vprašati, koliko je imata."

"Nataša ima petindvajset, jaz prav tako."

Načelnik se je razburil in malo je manjkalo, da ni začel kričati.

"Petindvajset za dva mlada človeka, ki bosta povrh vsega še starša. Sramota! Prošnja, razumeta, prošnja! Vsaj za deset tisoč jo vama morajo zvišati."

V petek sva dobila dokumente in obleki, v soboto pa sva se poročila. Čestitk ni bilo mnogo. Najbolj sva se razveselila čestitke z urada, v kateri je med drugim tudi pisalo: "Poročno potovanje je enkratni dogodek v življenju vsakega zakonca. Biti mora prijetno, zanimivo in poceni. K prijetnemu potovanju največ pripomore dobra volja obeh zakoncev, toda k zanimivemu in poceni potovanju lahko mnogo prispeva urad za pomoč mladim zakoncem, ki tudi vama, spoštovana mladoporočena, ponuja svoje usluge. Za poročno potovanje, ki ga prireja naš urad, veljajo enaki pogoji kot za stanovanjsko opremo in za poročna oblačila, t. j. dolgoročno posojilo."

Pri branju tega stavka me je žena prekinila:

"Če sprejmeva še to, bova dolgove odplačevala vse življenje."

"Morda pa ni tako hudo. Poglejva, kaj piše naprej."

V ponudbi je še pisalo: "Z odplačevanjem posojila začneta zakonca šele, ko sta že odplačala vse dolgove našemu uradu, t. j. dolg za stanovanjsko opremo in dolg za poročna oblačila. Spoštovana mladoporočena, v prilogi so našteje vse možnosti za poročna potovanja, ki jih prireja naš urad. V primeru, da se bosta odločila za katero od naštetih možnosti, nam, prosimo, sporočita."

Odločila sva se za Dubrovnik. Vreme je bilo čudovito. Kopalna sva se v mirnem, majhnem zalivu, ki ga obdajajo strme skalnate stene. Ob večerih sva se sprehajala po obzidju, ponoči pa sva se izgubljala med množico sprehajalcev na Stradunu. V malih, na pol razsvetljenih točilnicah sva pila rdeče vino in prigrizovala pražene sardete. Septembrsko sonce naju je ožgalo, tako da sva se domov vrnila lepo zagorela.

Medtem je ženi trebuh vidno rasel.

Po šestem mesecu nosečnosti je Nataša na domu tritkrat tedensko obiskovala medicinska sestra s porodniškega oddelka. Svetovala ji je, kako naj varuje svoje zdravje in zdravje najinega bodočega otroka.

V osmem mesecu sva spet dobila dopis z urada. Ustrašila sva se, da naju morda terjajo zaradi posojila. Vendar ni bilo nič takega. Dopisu so priložili tri nakaznice: eno za otroški voziček, drugo za plenice in podobno opremo, tretjo pa za nakup garniture za otroka do enega leta starosti. Dopisu je načelnik oddelka za študente lastnorčno pripisal:

"Draga, sprejmita te nakaznice kot darilo naše družbe, ki ga ta poklanja bodočemu občanu."

Do naštetega poroda so najinega bodočega otroka pričakovali že vsi predmeti, ki jih potrebuje dojenček. Zeno so odpeljali v materski dom, kjer je pričakovala veseli dogodek. Sam pa sem medtem po nasvetu socialne delavke s pomočjo tašče uredil stanovanje, ki je moralo biti takšno, da se bosta mati in otrok v njem dobro počutila. Na predavanju nisem več hodil. Večino dneva sem prebil ob telefonu in čakal, kdaj mi bodo iz porodnišnice sporočili, da je Nataša že rodila.

Zgodnjega aprilskega jutra so mi iz porodnišnice sporočili, da sem dobil sina. Čez dve uri mi je postal brzojavno čestitko urad za pomoč mladim zakoncem.

Naslednjega dne sem v "Delu" prebral naslednji oglas, v velikosti osmrtnic, kakršne so nekoč objavljali, kadar je umrl zelo ugleden občan: "Vsem občanom naše domovine sporočamo veselo novico, da se je NATASA PIRNAT in ANDREJU TAVČARJU rodil sin RADOŽIV. Veselimo se! — Urad za pomoč mladim zakoncem."

Poleg tega je bilo objavljenih še petnajst podobnih oglasov.

Ko sem oglas pokazal tašči, je rekla:

"Če bi za moje otroke tako skrbeli že pred rojstvom, bi gotovo rodila same velikane."

"Pika, narekova! zgoraj."

Rokopis sem spravil v predal za boljše čase. Morda ga bo objavil moj pravnik — kot reportazo iz sodobnega življenja.